

كامل

ابو العلاء تدفينه

اتر سینه

ساقه سینه

لا حینه

ساقه سینه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.788.2

كامل

ابو العلاء تدفينه

وله ابو العلاء

باسم سینه

ساقه سینه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.788.1

كامل

ابو العلاء دفينه

اتر سبكه

ساقه سحره

لا حبه

ساقه سحره

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.788.2

كامل

ابو العلاء دفينه

وله ابو العلاء

باسمك

سقت سحره

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.788.1

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.788.3

ابوالصميا تدفينه

کمال

آريجه بو اترك تقليد -
قويه وسافة لرس
به بد فله فده د-

ابوالصميا تدفينه : كمال . ناسه كماله بيو فافيف وسافة تخزل

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.788

کتاب
۲۷

کال

۱۲۵۶ - ۱۳۰۶

اثر : ابوالفصیح

۱۴۰۶

۲۷

محمد نامق کمال - ۱۲۵۶ - ۱۳۰۶

ابوالنضایه

بر بزرگواران و اولاد
دانشگاه فقهیه تبریز
سوره خطاب بنده ملک کرمی
سوره بلا بزرگواران
کمال

کمال

ند خطا ایلدک ای تیر کج انداز فاک
ملنک کلدی چکر کاهند طوردی بیکن

کمال گبی برداهیسه عرفانک ترجمه حالی یازمق بکا نصیب اوله جغنی
کیم خاطره کتیرردی . ولو بر آن اولسون بویله بر فکرده بولمقلغم لازم
گلسه ایدی بیغنی پاره لردم .

حقیقت بو ایکن او خارقه روزگارک فقداننی ادراک ایلدم . دنیاده
اکمقدس طانیدیغم شیرله قسم ایدرم، که بنم ایچون آنک غیبوتندن دلخراش
بر بادره مصیبت متصور دگلدر . کاشکی اوخبر مصیبتی ادراکدن اول باشمه
برصاغه اصابت ایتمش اولسه ایدی، نه قدر اصابت ایتمش اولوردی .

کمال نه ایدی ؟

بر بارقه عرفان .

یا هیچ بارقه بی تصویره امکان متصور میدر ؟

مع مافیة بن بوراده - ولو بر زمان ایچون اولسون - تأثراتمه غلبه ایله
وظیفه می ایفایه چالیشه جغم ؛ چونکه بنی وظیفه پرور ایدن آنک التزام
وظیفه ده گوستردیگی اعتنا ایدی . (خذما صفا ودع ما کدر)

§

کمال بك، والده سنك پدري عبداللطيف پاشا تكفور طاغی محصلی
ایکن ۱۲۵۶ شوالنك یگرمی آلتنجی گونی اوراده زینتساز مهد وجود
اولمشدر . حتی ولادتته بر تعمیه ایله شعرادن عارف افندی نامنده بر ذات
« ایردی شرف بودهره محمد کمال ایله » تاریخی سوبلش .

مشارالیه، تاریخ عثمانیده پک چوق صحائف شان وشرف استیعاب ایتمش
بر دودمان جلادت و سیاستک زمانمزه ادراک اولتمش یگانه ثمره سی ایدی .
پدري مصطفى عاصم بك، آنك پدري سلطان سلیم ثالثك سرقناسی
شمس الدین بك، آنك پدري شعرادن قبودان دریا احمد راتب پاشا، آنك
پدري ایسه نادر شاه ایله محارب وغالب اولان مشهور صدر اعظم طوپال
عثمان پشادر .

مشارالیهك كندی اقوال باقیه سنندركه : « نجات انسان ایچون حقیقت
حاله ایستلمیه چك شیردندر دیه میز . البته طاهر بر نسیدن گلمك رذیل
بر بابانك صلبندن گلممكن، انسانیتك كافة مزیا تینی ادراک ایدنلرجه مرجمدر »
دیك ایسترزكه کمال بك، نسباً دخی حقیقه فضائل وجلائل ایله
آراسته بر خاندانك فرزند نجیبی ایدی . مع مافیسه کمال معروف بر خاندانه
منسوب اولامش اولسه دخی کندیسی بر خاندان شرف وجوده گتیرن اعالی
فطرتدن ایدی . چونکه کمال اجدادیله افتخار ایدنلردن اولمینی حالدده زمانی
آنك وجودیله افتخار ایلردی . بناء علیه آنك سلسله سی کندیسنندن
باشلامسی طبیعی در . چونکه مشارالیه باشلی باشنه بر دور تشکیل ایدن
اعاظم روزگار دن ایدی .

§

کمال بك، درت بش آی بازید رشديه سنه ، بر قاچ آیده والده مکتبه

دوام ایلش واون ایکی یاشنده ایکن ۶۸ ده بیوک پدربله قارصه عزیمتندن
طولانی بردها مکتبه گیده مه مشدر . ایشته کالک عقلره وله ویره چك
احاطه کلیه فضل وعرفانی هپ کندیسنك ثمره سعی واجتهادی ایدی .

کمال بگك ابتدای اشتهاری شعرله در . حتی نامی میداننه چقدینی
زمان (نامق) بك دیه یاد اولنوردی . کندیسنك بادی اشتهاری ایسه :

« ظهور رنگ کثرت پرتو نور خدادندر

تلون هیأت اشیا ده تأثیر ضیاندندر »

مطلعی حاوی اولان غزلی ایدی . او تاریخده ایسه کمال ۱۷ یاشنده ایدی .

شعرده اختیار ایتدیگی مسلك نفی و فهمی یولی ایدی . او بولده ایسه
حقیقه او ایکی صاحب مسلكه غبطه رسان اوله چق پک چوق پارلاق
شعرلری گورلش ومؤخرأ :

« بزاول عالی همم ارباب جد واجتهادزکیم

جهانگیرانه بردولت چیقاردق برعشیردن »

بیتتی حاوی اولان قصیده مشهوره سی یولنده حماسه افکار و حسیات
علویه سینه ترجمان اوله چق شعرلر سوبلشدر .

یتمش طقوز تاریخنده تصویر افکاره محرر اولمشیدی . کندیسی ایسه
اون یدی یاشندن بری باب عالی ترجمه او طه سنه دوام ایتمکده ایدی . فقط
بزجه مقصود آنك دوام ایتدیگی قلم دگل ، وفاتنه قدر دست عرفاندن
براقدیغی قلم اولدیغندن، مضبوطات وملاحظاتی اونقطه نظر دن یوروته جگر .

ایشته طانیدیغمز کالک اصل مبداء اشتهار ادبی و سیاسی بوتاریخدر .

حتى بوتار یخندن اعتباراً (نامق) مختاص شاعرانه سی، (کال) نام صحیحیه و لوله ساز عالم ادبیات اولغه باشلامشدر .

§

تصویر افکارک ظهوری دور جدید ادبیاتمیزک فاتحه سی در . استاد اعظم کمال اولان شناسینک تأسیس بدیعی اولان اوورقه حوادث، ایکی سطر دن عبارت بر وقعه عادیه به قدر کافه مباحثی بر بشقه طرز افاده ده تحریر ونشده دوام ایلدیگندن، پک آز زمان ایچنده خالقک فکر ولسانی برطور دیگره تحویل استعدادینی گوسترمگه باشلادی . انسانه اسکی یولده یازلمش اثرلر جادی گورمش قدر قورقنچ و عادی یولده یازلمش شیلربی ادبلر لسانی قدر مستکره گورونمگه باشلامش ایدی . حال بوکه طرز قدیمک تصنیع سامعه فرینه مجذوب و یا مغلوب اولانلرله مسلک جدیدک - خیالات وهمیه و غلو مطلق و باز یجه الفاظدن عاری اولان - حقیقت پرستلیگنه منجذب بولنانلر آرسنده بر محشر جدال تشکل اتمگه باشلامش ایدی .

مسلک قدیم اربابی زمانلری جهتیه بالطبع کثرتده و ادبیات صحیحه پیروانی ایسه عهد ظهورلری اولمق حسیله هنوز قلمده ایدی . ایشته بو آراقده ایدی، که تصویر افکار ایله روزنامه جریده حوادث آرسنده معهود « مجوئه عنها » مباحثه سی میدانه گلدی .

اووقته قدر غزته لرده بویولده مباحث جریانی سابق الامثال دگل ایدی . چونکه تصویرک ظهورینه قدر ذاتاً ترجمان احوال ایله جریده دن لشقه غزته ده یوق ایدی . بناء علیه بومباحثه طرز قدیم ایله طرز جدیدی یکدیگرندن ابدیاً آیرمغه پک بیوک خدمت ایشلشدر .

بناء علیه اوتار یخندن اعتباراً ادبیات جدیده، یعنی صحیحه وجود بولمغه

باشلادی . بالطبع منتسبینه ده تکثر ایلدی . زیرا ماضینک محصول عرفانی - نه قدر پارلاق، نه رتبه شمشعه نثار اولسه - عیون اخلاقی خیره دار ایده جک رونق و مزیتی حائر اوله ماز . (انکل زمان مسلک ورجال)

اومباحثه ختام بولدیغی صره ده ایدی، که علامه ادب شناسی ، برسبيله پارسه چکیله رک، تصویری منحصراً کمالک عهدیه عرفانه ترک ایلدی . (۱۲۸۱) کال ایسه بوتاریخده هنوز ریمان شبابدن قورتلش برکچ ایدی . نثرده ایسه نظمه کی قوت و اقتدارینه نسبتله طفل نوهوس صایلیردی . بناء علیه طبعا شاعر یزادلمش اولان بونادره فطرت، محبوب قلبی اولان شعری ترک اتمگه و آکا بدل سیاسیاتی « معشوقه وجدان » ایدنگه مجبور اولدی .

انسانک بر میل جیلی ایله پرستش ایتدیگی برشیئی، برسوق ضروری ایله دیگر برشیه استبدال ایتسی پک چوق مجاهده نفسه توقف ایدر . بوکا ایسه دنیا ده التزام وظیفه فکرندن بشقه بر قوه مجبره متصور دگلدر .

مجاهده نفس ایله هوسانه غلبه ایسه هر کسک کاری دگل فطرت عالیه اصحابنک داخل اقتدار ایدر . فطرت عالیه اصحابنک ایسه التزام وظیفه اگ مقدس شعار ایدر . بوشعاری محافظه ده ثابت اولانلرک ایسه ابنای ملت الی قیام الساعه شکر گذار ایدر .

ویل ! اووظیفه ناشناسه، که بودنیای فانیده نفع ناس ایله خیر ناس شرفی کافی ایکن اغراض نفسانیه سنی تطیبه چاشمق اجل کار ایدر .

§

کال ظهورندن ارتحاله قدر شاعر اوله رق دوام ایتش اولسه ایدی ؛ نهایت بو عصرک ادراکات و تجلیاتنه لایق و بناء علیه نفعیه فائق بر شاعر اولوردی . فقط شعر یله جان و جهانندن زیاده سودیگی ملتنده، حصولی

امید ایلدیگی فیض ترقی بی حس ایتمه موفق اوله ماز ایدی . چونکه شعرله خدمت ایده من ایدی .

(« المرء عدو لما جهل » قاعده سنه استناداً حتمزده سوء ظنه دوشو - له مسنی رجا ایدرز . بز شعری انکار ایدنلردن دگلز . بالعکس برملتک قوه ناطقه سی ادبیات و او ناطقه نیک آهنگ طبیعی شعر اولدیغی اعتراف ایدرز . مقصد من اقسام ابدن اولان نظمک ، ادبیاتک رکن اصلیمی اولان نثر قدر مفید اولدیغی تفسیر .

ایکیسیده بو عصرک تشدیددیگی دهات عرفاندن اولان هوغو ایله تیئری گوز اوکنه آیرسه ق - حتی مزیات شاعرانه سنک فوق العاده لگی جهتله غوهوی اوج اعلائی استثنایه اصعاد ایتدیگمز حاده دخی - تیئرک ادبیات سیاسی سیله مملکتته نه قدر نافع خدمات ابراز ایلدیگنی اعترافه مجبور اولورز . فقط بومز بی هوغوده گوره مدیگمزی سوئلکدنده چکنمیز .)

سیاسیات معشوقه وجدانی ایدی دیش ایدک . کمال شعر نقطه نظرندن عثمانلی و ایران شعراسی ایچنده نفعینک حائر اولدیغی مرتبه اقتداره واصل اولمش برشاعر تصور اتمز و مشار الیهک - بلاغتک برطرز رستماسی اطلاقه شایان اولان - منظوماته مقتون ایکن ، سیاسیاته اولان حرمت وظیفه پرورانه سی سائقه سیله ضیا پاشایی

« بیرام گی بر خر زمان

قیدی او یگانه جهان »

قولندن طولانی احباب آره سنده دگل ، محاصمین میاننده بیله تفوه اولنه میه . حق سوزلره مؤاخذه ایلشدر . ایشته وظیفه محافظه مسلک مزیتی بویله اولوق لازم گایر .

حاصلی کمال ، مجبول اولدیغی قدرت خارق العاده عرفانی ، ادبیاتک سیاه سیات و اخلاق قسملرینه حصر ایتمه گله برابر ، بولندیغی عصرده توجه اولنان کعبه کالات و فضائله وصول ایچون - الفاظدن عاداته قدر شمولی اولان محافظه کارلنی اصحابنه ترک ایله - مملکتک مقصود آتسی بولنان ارباب شهابی فیضیاب معرفت و کمال ایتمه چاشمش و بوغزم عالیستمانده هیچ برمانعه یه اهمیت و یرمه مشدر .

مشار الیهک ترجمه حال سیاسی و ادیبینی ترین ایدن وقایع فاخره سندندر ، که « حاکف بک » نامنده کی تیاتروسنک اساسنی ماغوسه یه واصل اولدیغی کجه ، آتلمش اولدیغی زندان بلاده تصور ایلشدر .

بودار محنت ایچنده نمونه آخرت اطلاقه سزاوار اولان او یله بر مضیق عقوبتده ذهنی تصورات ادبیه ایله مشغول ایتمک و حتی بومشغولیتی ، بولندیغی حال و موقعی خاطره گتیرمه جک رادله ره ایصال ایدوبده بر او . یونک اشخاصنی پیش تصووره آله رق کندیسنی تیاتروده بولنور گی ذوقیاب ایلک ، او یله عادی یرادلش آدلره میسر اولور خصائصدن اولسه گر کدر .

ایشته « فضائل ذاتیه و مزیات سیاسی و ادبیه دن کثرت و تنوعی عقله طور غنلق و یره جک نیجه اوصاف جلیله بی جامع بر نسخه کبرای » عرفان اولان کمال ، افکارینی دائماً اعاطمه تقلید و یامفاخر و سوا بقمزی فیاض قدرتک کندیسنه رایگان قیلدیغی اسلوب بیان ایله تصویرده گوستردیگی اعتنا خاصه . سنک معاونتی سایه سنده یازدیغی شیلری طرفدارانه دگل ، خلاف گیرانه بیله تأثیر و قبول ایتدیرمگه موفق اولمشدر . بناء علیه نامه صاحبقران ادب اطلاق اولنسه نار وارمیدر ؟

« اکثر اعاطمی بولندیغی مرتبه یه زمانینک تأثیری ایصال ایدر »

بالعکس کال، زمانی احراز ایتدیگی مرتبه عرفانه کندی قلنک تاثیریه واصل ایتشد.

بوندن یگریمی سنه مقدم الی قلم طوتار یگریمی کنج تصوّر ایتک بیایمی استحالیه وجود ویرمک قیلندن ایدی. بوگون ملکک هر گوشه سننده اوهم عرفانک سایه سننده در، که یازی یازمغه، یازدینی شیلری عمومه بگنديرمگه مقتدر ایکی بیکنن زیاده ار باب شباب تعداد اولنه بیلیر.

اڭ مکمل برمکتب عرفانک بیله بوقدر بر زمان ایچنده بودر جه لرده آدم یتشدیرمسنه احتمال ویریه من.

آنک ظهورینه قدر لسان ادبیز ابکم حکمنده ایدی. ناطقه مزه انبساط ویرن آنک نغمات عرفانی در. تصویر افکارده هرگون بر بشقه زمینده سرد مطالعات ایتدکجه، اوزمانه گوره سخنور کچینان کهنپرورلر بیله حیران اولورلر ایدی.

کال، لسانمزده آرزو ایتدیگی انقلابی اجرایی موفقیتله بوگون بزه برناطقه عرفان یادگار ایتشد.

کندیسنک «عرب کوله» تسمیه ایلدیگی قلم، ید عرفانه مسخر اولنجیه قدر (اڭ واضح تعبیریه) چتره فیصل ایدی. زبان قله صحائف ادب و عرفانده بیغانه سانجه آرای بیان اولق خاصه سنی آنک همت و معرفتی افاضه ایلدی.

§

کالک کتاب شکلنده باصیلان ایلک اثر قلمی (دور استیلا) رساله سی در. بورساله یی ۱۲۸۲ سنه سی رمضانینک اوتنجی کجه سی علی طریق الاملا بگا یازدیرمش ایدی.

هیچ تصحیح گورمندن بر سنه صکره، حتی کندی رای خلافت اوله رق ۸۳ سنه سی رمضاننده تصویر افکار تفرقه سنه درج ایتدیرنده بن ایدم.

کالک بیوکلیگی ادراکه ایشته بورساله سی سبب اولمشدی. قلمله کاغدی اله آلوده مقاله یی « وقتاکه مقدما اقلیم عربدن ظهور ایله آزمدت ایچنده نور سحر گبی آفاقه منتشر اولان فرق اسلامیه ... » سوزلریله تقریره باشلادیغنده، بن املایه بدل حیران حیران یوزیکه باقمش ایدم.

بونک اوزرینه (نچون یازمیورسک؟) سؤالنده بولندیغندن (عمرمده وقتاکه ایله باشلار بر عباریه تصادف ایتدیگمدن برشی روایت ایدیوسک ظن ایتدم) جوانی ویرمش ایدم. او، گولدکجه گوگلله بر صفای جاودانی بخش ایدن باغین گوزلریله یوزیمه باقرق، بر ابتسام مشفقانه ایله « یاز بقایم! صکره اوگر نیرسک » دیمش ایدی. بناء علیه تاریخ عثمانییه وقایع عادیه سنه قدر احاطه کلیه سی اولان او صاحب دهها کجه ساعت اوچدن اوننه قدر، حتی کاه معتادی اولدینی اوزره گزینهرک وکاه افعالی تصویر ایتدیگی سلاطین عالییه متعلق مضبوطی اولان فقرات تاریخییه نقل ایلهرک رساله یی کاملاً املا ایلدی.

بورساله کندیسنک دیدیگی گبی « پرنج اوزرینه فاتحه یازمق قیلندن » بر اثر کال در.

بناء علیه بروقتلر هر کجه ده آنک گبی فقط هربری اخلاق و سیاسیاته ویا لطائف و ادبیاته عائد اوله رق یازدینی یوزلره مقاله لر میدانده اولیوبده یگانه اثر قلمی بورساله جک اولسه، ینه کالک عظمت اقتدارینه برهان اوله رق اقامه ایدله بیلیر.

§

کمالک، اخلاق فاضله و میلان محاسن، و با خصوص نزاهت ادیبانه گوی
بر طاق خصائل عالیه سنی یقیندن تقدیره موفق اولانر کندیسینک حقیقه
بر فطرت برگزیده ایله مجبول اولدیغنی اعتراف ایدرلر.

اخلاق فاضله و نزاهت ادیبانه سنک اڭ کوچوک بر نمونه سنی گوسترلم :
عبدالحق حامد بگه اولان و مجموعه عاجزانه مک جلد نانیسنده نشر ایدیلان
بر مکتوب مفصلده « بکا یتشمک ایچون مرور زمان احتیاجنی هانگی
« مسئله دن طولایی بیان ایدیورسک، دها یتیشوبده نه ییاجقسک، شمیدین
« قرق یاشنده اولغنی می سراق ایتدک؟ سن قلبکدن تامیله امینسک که ترکجه ده
« یازی یازمق بزم یازدیغمز طرزله منحصر ایسه بزم قدر، حتی بعض یرلرده
« بندن ای، فقط بر طاق یرلرده بندن فنا یازیورسک، (ایشته او قدردن
« اول حکایت، باقیسی کذاف بی نهایت) « بن مرتبه جهلمی بیلورم « دیور-
« سنک . ایشته سکا بر عباره سویلم، که سنک عباره گدن گوزلدر : بن هم کندی
« مرتبه جهلمی، هم سنک درجه عرفانگی بیلورم . سنک بمله مخبره ک
« واسطه استفاده دگلدردر . عادتاً بزم فقیر خواجه لرمزک مدرسه لرده اعتیاد
« ایتدکری مذاکره در . بزم مقصدم ایسه کندی علمی تصدیق ایتدیرمک
« دگل، آرقداشلمغنی تصدیق ایتدیرمکدر . مکتوب بلرمک هپسنی بر یره
« طوبیلا رسه ک بو فکرده بولندیغمه دلالت ایدر « دیمشدر .

ایشته شناسی مسلکینک، که حقایق فکریه یه لسان و یرمکدن عبارتدر .
بوعصرتک کالات معارفیله توسیع و تزیننه موفقیته ادبیات عثمانیه بی عنواننه
لایق بر طرز مخصوصه تحویله موفق اولان کمال، نزاهت مجبوله و اخلاق
فاضله سی حسبیله کندیسینی، مقتون عرفانی اولان اذکیای یارانیه شریک

ادب منزله سنه تنزیل ایدرک « سنک بمله مخبره ک واسطه استفاده دگلدردر .
عادتاً مذاکره در « دیه جک قدر ادیب نزاهت شعرا ایدی .
دنیانک هر طرفنده جاری اولدیغنی اوزره کمال دخی، مسلک حقیقتپر-
ورانه ادبندن طولایی پک چوق خصومه اوغرامشدر . فقط بو خصومتلر
کندی تعبیری وجهله « یا اختیارلق سیئله سیله آیا فده طوره میانلرک و یا
خلقتنک مساعدا اولدیغنی یرله چیقغه چالیشوبده مقتدر اوله میانلرک سقو-
طندن اطرافه طاغیلان طوپراقلر قبیلندن « و بناء علیه مدت ثورانی
بر سیغاره دومانی قدر قصیر ایدی . ولو اولسه بیله خورشید معرفت و حقیقتی
غبار تلاش و شماتتله ستره چالشمق (باحقیقه گونشی صیوامغه) قالمشقی گوی
ساعیلرینک خبیت و حماقتلردن بشقه بر نمره گوستره من ایدی . بناء علیه
کمال، مسلکینک اصابت و حقیقتدن امین بولندیغنی جهتله بو گروهک طعن
و شماتتله قطعاً اهمیت یرمه مشدر .

§

کمالک مزیات ادبیه سندن بریده حدت لساندر . حقیقه یاتحریرک
حمیت و یاتصویر نجوت اتمک ایستدیگی زمینلرده گوستردیگی شدت لسان
و حدت افاده یه باقیله جق اولسه انسانک « قوه ناطقه یه قهرمانلرک، رستمک
اعصاب اقتدارینی علاوه « ایتدیگنه قائل اوله جنی گلیر .

هله التزام خصم خصوصنده گوستردیگی اقتدارینی کندیسندن اول گلان
ادبا ایچنده عاکف پاشا مرحومدن بشقه سنده گوره مدک .

تزییف معارض و ترغیم انوف یولنده ابداع ایتدیگی تعمیرات انسانی
حیران ایدر .

مقصدمز اوفهنامه ادبک آثارندن نمونه گتیرمک دگل، آثار عرفانیه

اولان حیرت و مقتونیتیزی گوسترمکدر . هیچ شبهه ایتمیرکه کالک مقالات حکیمیه و ادبیه سی کندیسی گبی آز وقت ایچنده فنا بولوق دگل، کندیسی عالم ابدیتده غنوده خاک سکون اولدجه حافظه دن حافظه یه انتقال ایله احیای قرون ایدرک الی قیام الساعه دوام ایدوب گیده جکدر .

§

بوخارقه فطرتک یازی یازمقده گوستردیگی اقتدار تنوع بفرده گورو- لمش خصیصه لردن دگلدر . آلتی یوز سنه لک ادبیاتمز ایچنده برخیلی آثار قلم گوردک . محبوب اولدقلری فضل و عرفان سائقه سیله زمانلرنده هر بری بروادیء ادب طومش اولان فضلالی اسلافدن برچوغنی یالکز برطور ایله نشوویاب فیض و معرفت بولوق . کتم حقیقت ایتمیورز یا . کتبخانه اسلاف الحمد لله میدانده طورییور . تحقیق و تحریری خاصه سیده اصحاب تبعدن نزع اولمدی . آراسونلر ، بولسونلر ، گوسترسونلر . زده کاله مدانی و یامقدم برمنشیز دها بولندیغنی ادراک ایله افتخار ایده لم .

کالک اڭ بیوک خاصه سی مسلک ادبه التزام ایتمدیگی فکر حقیقتی معاصر لرینک قلمنه القا ایده جک طرزده یازی یازمه سی ایدی . بوسبیلله جد و هزلدن هانگی یوله گیدی ایسه (تعبیر معذور اوله) موده اولدی . هرکس او یولی التزام و تقلیده باشلادی . کندیسی ایسه اتخاذا ایتمدیگی طرز لرک هیچ برنده کندیسنندن گری قلمدی . اقتدارینی هر برنده مساوی اوله رق گوستردی .

تکلفات لفظیه دن بری اولوق شرطیه لیه برده نثر شاعرانه میدانه

چیقاردی [۱] نظمده ایسه عرب و غرب یولنده اڭ اول شعر سویلیان او ایدی .

§

کالک قلمی هیچ بر وقت هیچ برسبیلله واسطه سیئات اولمامش و هیچ بر وقت هیچ بر صورتله خلاف وجدان نشریاتده بولنمامشدر . دولت و ملتته اولان محبتی و آنک عظمت و اعتلای شاننه منحصر بولنسان مفتونیتی هیچ بر وطن پرورده گورولمش درجه لرده دگلدی .

باخصوص اکثر نشریاتنده حسیات دینه سنی دینسزلره بیله میلان ایمان ویره جک بر بلاغت بیان ایله تصویر ایدردی . امیر نوروز ایله صلاح الدین ایوبی ترجمه حاللرینی ، او ایکی صاحب جهادک خدمات دینه ده کی اقدامات فداکارانه لرینه مفتونیتندن طولانی یازمش در .

حقیقت حالده دخی امیر نوروزی یازیشی ، مشارالیه ییدی یوز سنه صکره احیا قیلیندن در . چونکه صنایع بدیعه نامنه اختیار ایتمدیگی شمشقه زندگلی بو عصرده تحمل اولنور بلالردن اولمیان (و صافی) اوقویوبده اوله برسرور دینی معاصرینه بیلدیرمک ، بیاغی شوکستان ایچنده جوهر بولوب چیقارمق قیلیندندر .

ثروت افکار ، احتشام الفاظ ، خالصت بیان ، شدت افاده گبی خواص ادبیه ده عادتاً ایجاد کلام درجه سننده بر قدرتی حائر ایدی .

یازدینی کله لر ، قوللان دینی لفظلر منتهیلری دگل مبتدی لری بیله لغت قارشدیرمغه مجبور ایتیه جک درجه لرده الفاظ مانوسه دن ایکن ، آنک میراب

[۱] تیاترورلیه حکایه لرینک بعض بارچهلری باخصوص مرمره نک تعریفی ناطق اولان مقاله مشهوره سیله ایکی میدیالی مکتوبی بویولده یازلمش شیلردندر .

قلندرن روان اولنجہ بر تناسب بر انسجام فوق العاده پیدا ایدردی . ایشته حقایق فکریہی تصویردن عبارت اولان مسالگنک اصابت وسلامتہ ، لطافتی الفاظہ آریانلرہ قارشی - اقامہ ایدہ جگمز برهانلرک بریسیدہ بو اسلوبی در .

شوراسی محققدر، کہ منسوب اولدینی ملتک فطرتندہ مندمج اولان عرفان حبیلی بی عصرمزک کلمات وفضائلہ موافق بر طورہ تقلیب ایچون یگرمی سنہک بر مجاہدہ ادبیہسی کفایت ایشددر . بوجہتلہ بر قطعہ مشہورہ سنہدہ :

« اولورسہم گورمہدن ملتدہ امید ایتدیگم فیضی

یازلسون سنک قبرمدہ وطن محزون بن محزون »

قولیلہ اظہار ایتدیگی نالہء مایوسیت یالکر قائلنک غیبوت ابدیہ سنندن طولانی وارددر .
یوقسہ :

« وظائف جان وتندندر مقدم

بزہ افعالمزدر روح اعظم

اولورسہ کدہ کیم ایلر حزن وماتم

دگر طوپراغمز بر بویلہ عالم

نہ لر ایتدک علی رغم زمانہ »

محمسنده اعلان ایلدیگی فداکاریء حمیت وادعای لیاقت فکریلرینک، کہ امید ایتدیگی فیضک مقدماتنددر، کمالک وفاتندن صکرہ دخی قابل زوال اولیہ جغنی اثباتہ قالمشقی زاندر .

§

عربیدہ، فارسیدہ ادبیاتدن مشہور اولوبدہ گورمدیگی کتاب یوق ایدی دینسہ مبالغہیہ حمل ایدلمہ ملیدر .

باخصوص قوہ حافظہسی فطرتک کنڈیسنہ رایگان قیلدینی خواص عالیہنک برنجیلرندن معدود اولہ حق درجہلرہ فوق العادہ بولندیغندن، برکرتہ منظور ویامسموعی اولوبدہ حفظ ایتدیگی شیلری اوتتمق شانندن دگل ایدی . جدت وھزلدن اولوق اوزرہ حفظندہ ترک، عرب، عجم وفرانسز لسانلرندہ سويلتمش بشن بیگدن زیادہ ایات منتخبہ وار ایدی .

کاه فردوسینک برداستانی رستمانہ برطور جلادتہ، کاه معلقات سبعمہدن برقصیدہنی، همان کنڈیسنک نظم ایتدیگنہ احتمال ویریلہ جک بر طرز فصاحتہ وکاه عرفی ویانفعیدن بر منظومہی او ایکی شاعرک مخصوصاتندن اولان بر لسان متانتہ از برندن اوقوردی .

ہلہ بزجہ اسملری ایشیدلمہ مش عثمانلی شاعرلرندن یوزدن زیادہ سننک غزل ویتلری آنک حفظندہ ایدی .

آلمانیانک، انگلترہنک، حاصلی اقوام فاضلہدن ہرہانگیسنک اولورسہ اولسون، سیاسیات وادبیاتدن اولوبدہ فرانسز لسانہ ترجمہ ونقل اولتمش آثار مشہورہ سنی همان کاملاً اوقومشدر .

بولرندن بشقہ فقہگی، کلام گی ایکی فن جلیلہدہ منسوب وآنلرہ متعلق مسائل غامضہنک اکثرینسی متفہم ایدی .

ہلہ تاریخدہ، زمانزدہ براینکیجینسی گورہمدیگمزی ہیج بروقت ادعان گری طورمیز .

اوروپادن عودتندن صکرہ شرح موافقی ترجمہیہ باشلامش واوچ بش فصائی یازمشدر .

پارسیه بولندینی زمان حقوق علامه لرندن (امیل آقولا) دن فن حقوق واداره بی تحصیل ایتدیگی گبی، بالخاصه اقونومی پولیتیکله ده اشتغال ایشدر .

§

آثاری منتشره سی شونلردر :

تراجم احوال دن :

صلاح الدین ایوبی - یاوز سلطان سلیم - فاتح - امیر نوروز - (اوچنجی دفعه اوله رق مؤلفی طرفندن تکرار تصحیح و طبع اولمشدر)

تیاترو و حکایه لری :

وطن، (آلمان و روس و فرانسز لسانلرینه دخی ترجمه اولمشدر)

گل نهال - عاکف بک (صکرده دن تصحیح اولمشدر) زوالی چوجوق .

انتباه . جزمی .

رساله لری :

دور استیلا، بارقه ظفر، قانیره، حکمة الحقوق، عرفان پاشایه مکتوب، مه پریزون مؤاخذه سی، تخریب، تعقیب، مقدمه جلال، بهار دانش، منتخبات تصویر افکار .

مقالات متنوعه سی :

تصویر افکار، مخبر، حریت، عبرت، بصیرت، حدیقه، اتحاد، صداقت، وقت غزته لرنده نشر اولمش بشیوز قدر بند مخصوصلردر .

هله هربری بردرس حکمت و ادب اوله رق احباسنه و یا محتاج تشویق گوردیگی نورسیدگان ادبه یازدینی مکتوبلر برآریه گتیریله جک اولسه قاموس بیوکلیکنده برقاچ جلد کتاب اولور .

غیر مطبوع آثاری :

قره بلا (تیاترو) جلال الدین خوارزمی (کذا)

ترجمه لری :

زان ژاق روسونک شرائط اجتماعی (ناقام) مونتسکیونک، روح الشراعی، باقونک بعض آثاری، وولنه یک لاروئین دوپالمیری .

قوندوره سه نیک « تاریخ ترقیات افکار بشر » عنوانی اثرگزینیک بر قسم کلیسی .

مشارالیه، بوائلرندن بشقه وطن و ملتته بر خدمت عظمی ایفاسیله مشغول ایدی، که اوده (عثمانلی تاریخی) ایدی . اثر مذکور کمالک شانسه لایق و بولندینی دور ترقی و عرفانک طور حقیقتکارانه سننه موافق اولقله برابر، بودولت معظمه نیک ادوار عظمت و شوکتیله، تجدد قرون و ازمان ایله انقلاب ایتدیگی اطواری ناطق ایدی .

یالکز مقدمه سی بعثت محمدیه دن ظهور سلطنت عثمانیه یه قدر آسیا و آفریقا و اروپا قطعه لرنده طالع و آفل اولان حکومت اسلامییه عنعنه سیله شامل اولدینی حیثیته بر تاریخ عمومی اسلام اطلاقنه احرا در . باخصوص یالکز بومقدمه بیگ بشیوز طبقه کاغد اوزرینه یازلمشدی .

هله (هامهر) گبی سلطنت سنیه نیک بر چوق عنایات و تسهیلاتنه نائل اولقله برابر، جیلتمده اولان ردائت و دنائت الجاسیله دولت عثمانیه بی بیگ درلو عزویات سقیمه ایله ماهیت حقیقیه سندن تجرید ایدرک جهان مدنیتک بر آفت ذی حیاتی شکلنده تصویره غیرت ایدن یادگارک اسنادات غرضکا - رانه سنی وثایق معتمده ایله رد و ابطالده گوستردیگی همت و حمیت آتی یوز

سنه دن بری خاکبر سرفنا اولان اجداد عظامنک ارواح مبارکه لرینی تطیب ایده جک درجه لرده ایدی . نه فائده که بو اثر جلیل نام صلاحه بورنمش بر . مفسد کشتینک بلای شئامتیله موقع انتشاره وضع اولدینی گون منع ایدلمشدر . امید وارزکه - ولو یازلدینی قدری اولسون - مؤرخنک خاکنه حرمة مظهر انتشار اولور . چونکه سلیمان قانونی به قدر اولان درت جلد کبری تمام اولمشدر .

خاتمه

کمالک مزیات فضل و عرفانی حقیله تعریف ایتک ایچون انسانک آنک قدر قوه اقتداره مالک بولمسی اقتضا ایدر . بو اقتدار ایسه کندیسنه خاص اولان بخشایش قدرتن ایدی . بوسبیلله ذاتاً عجزدن بشقه سرمایه سی اولیان بوشاگرد معرفتی اونادره فطرتک فضائل عالیهنی تصویر ایچون ینه کندیسنک ، بعض اعظمک تصویر ماهیتنده ابداع ایلدیگی اوصاف مخصوصه نی استعمالدن بشقه چاره بوله مامشدر .

شیخ غالب حسن وعشقنک خاتمه سنده :

« اسرارینی مثنویدن آلم

چالدم ولی میری مالی چالدم »

قولیله جناب مولانک اقوال حکمیله سنندن اقتباس ایلدیگنی آگلا تقی ایستمشدر .

کمالک قبر - متحرمندن نباشانه اغتصاب فضیلتله جسارت ایدمه جگمز گی - متروکات فضل و عرفانی (مال میری) قیلندن دخی اولسه آنی سرقتله دگل ، (مال میری گی) صیانتله مکلفز .

ایشته تاریخ ادبسنی تصویر ایتک ایستدیگمز بو صاحب ده اون گون

قدر بر خناق صدری به مبتلا اوله رق [۱] ربیع الاولک یگرمی سکنجی بازار گونی ساعت سکنزی ۲۰ کچهرک ۴۸ یاشنده ترک معرفتخانه دنیا ایلمشدر .

« مضی ماضی و جف القلم »

حکمنی اتمام ایدنجه خامه صنع قدیم

شخنه موت ایلز بر لحظه تأخیر زمان

بسم الله الحی القيوم

« کل من علیها فان »

ابوالضیا توفیق

حاشیه

کال ، بودولت معظمه نک مؤسسین مستقله سنندن اولان شهزاده سلیمان پاشانک مفتون حمیت و شجاعتی ایدی . بوسبیلله وفاتندن صکره غازی مشار الیهک قربنده احراز مقام ایتگی آرزو ایلدی . بناء علیه وقوع بولان عرض واسترحام اوزرینه طرف هایون حضرت پادشاهیدن ، نعتنک ساقزدن نقلیله بولایره دفننه مساعده بیورلمشدر .

[۱] وفاتندن ایکی کون مقدم یازمش اولدینی برکتوبک - که خبر ارتحالندن

اویچ کون صکره یدیه واصل اولمشدی - خسته لکننه دأر اولان فقره سی شودر :

.....

بن اون کوندن بری کیفسنم . برفنا صوغوقی آلمشم . برونشیت ، معده فسادی ،

باسور ، برینه فارشدی آغلادی . ایکی اویچ کون اول ایلیکه یوز طوتمشدم .

بوکون عارضدلر بتون صاوشدی کی کورینور . الله و برسدده نکس ایتسه .

کیفسنلکک بورغونلغی بوندن زیاده یازی یازمقلغه میدان ویرمیور . باقی دعا

قرداشک کان

فی ۱۷ تشرین ثانی سنه ۳۰۴ کال

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

مبطل

والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.788

1707 — 1707

JK

1707 — 1707

كامل

١٣٠٦ - ١٢٥٦

اتر ابوالفضيا

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.788

نامق کمال

بر بر عین دن ایده لی افتراق
شویله خیال ایتدی فلک کیم تبی
ذهننه نقش اولمشیکن صورتیم
سنده بکا بکر دمز سین بنی

اصل
هز ایت
ایتم در
بوسا فتنه
ده یا مکه یا سیت در

کمال

نه خطا ایلدک ای تیر کج انداز فلک
ملتک کلدی جکر کاهنه طور دی پیکان

کمال گبی بر داهیئه عرفانک ترجمه حالی یازمق بکا نصیب اوله جعتی
کیم خاطره گتیرردی. ولو بر آن اولسون بویله بر فکرده یولنقلغم لازم
گلسه ایدی بینمی پاره لردم.

حقیقت بو ایکن او خارقه روزگارک فقدانی ادراک ایلدم. دنیاده
اک مقدس طانیدیغم شیلره قسم ایدرم، که بنم ایچون آنک غیبوتندن دلخراش
بر بادره مصیبت متصور دگلدر. کاشکی او خبر مصیبتی ادراکدن اول
باشمه بر صاعقه اصابت ایتمش اولسه ایدی، نه قدر اصابت ایتمش اولوردی.

کمال نه ایدی؟

بر بارقه عرفان.

یا هیچ بارقه بی تصویره امکان متصور میدر؟

مع ماقیه بن بوراده - ولو بر زمان ایچون اولسون - تأثر اتمه غلبه ایله
وظیفه می ایفایه چالیشه جغم؛ چونکه بنی وظیفه پرور ایدن آنک التزام
وظیفه ده گوستردیگی اعتنا ایدی. (خدا صفا ودع ما کدر)

§

کال بك، والده سنك پدری عبداللطیف پاشا تکفور طاغی محصلی
ایکن ۱۲۵۶ شوالنک یگرمی آلتنجی گونی اوراده زینتساز مهد وجود
اولمشدر. حتی ولادتنه برتعمیه ایله شعرادن عارف افندی نامنده برذات
« ایردی شرف بو دهره محمد کال ایله » تاریخنی سویلمش.

مشارالیه، تاریخ عثمانیده بك چوق صحائف شان وشرف استیعاب ایتمش
بردودمان جلادت و سیاستک زمانمزه ادراک اولمش یگانه ثمره سی ایدی.
پدری مصطفی عاصم بك آنک پدری سلطان سلیم ثالثک سرقرتاسی
شمس الدین بك، آنک پدری شعرادن قبودان دریا احمد راتب پاشا، آنک
پدری ایسه نادر شاه ایله محارب وغالب اولان مشهور صدر اعظم طویال
عثمان پاشا در.

مشار الیهک کندی اقوال باقیه سنندرکه: «نجابت انسان ایچون حقیقت
حالده ایستنلمیه جک شیردندردیه میز. البته طاهر برنسبدن گلمک رذیل
بربابانک صلبندن گلمکدن، انسانیتک کافه مزایاتی ادراک ایدنلرجه مر جحدر»
دبمک ایسترز که کال بك، نسباً دخی حقیقه فضائل وجلائل ایله
آراسته بر خاندانک فرزندنجیی ایدی. مع مافیله کال معروف بر خاندانه
منسوب اولمامش اولسه دخی کندیسی بر خاندان شرف وجوده گتیرن اعالی
فطرتدن ایدی. چونکه کال اجددیله اقتخار ایدنلردن اولمدینی حالده زمانی
آنک وجودیله اقتخار ایلردی. بناء علیه آنک سلسله سی کندیسنندن
باشلامسی طبیعی در. چونکه مشارالیه باشلی باشنه بر دور تشکیل ایدن
اعاظم روزگاردن ایدی،

§

کال بك، درت بش آی بایزید رشده سنه، برقاچ آیده والده مکتبه

دوام ایلمش و اون ایکی یاشنده ایکن ۶۸ ده بیوک پدریله قارصه عزیزمتندن
طولانی بردها مکتبه گیده مه مشدر. ایشته کالک عققلره وله ویره جک
احاطه کلیه فضل و عرفانی هپ کندیسنک ثمره سعی واجتهادی ایدی.
کال بگک ابتدای اشتھاری شعرله در. حتی نامی میدانه چیقهدینی
زمان (نامق) بك دیه یاد اولنوردی. کندیسنک بادی اشتھاری ایسه:

« ظهور رنگ کثرت پرتو نور خدادندر

تلون هیأت اشیاده تأثیر ضیادندر »

مطلعنی حاوی اولان غزلی ایدی. اوتار پنخده ایسه کال ۱۷ یاشنده ایدی.
شعرده اختیار ایتدیگی مسلك نفعی و فہیم یولی ایدی. او یولده ایسه
حقیقه او ایکی صاحب ملکه غبطه رسان اوله جق بك چوق پارلاق
شعرلری گورلمش و مؤخرا:

« بز اول عالی هم ارباب جد و اجتهادز کیم

جهانگیرانه بر دولت چیقاردق بر عشرتدن »

بیتنی حاوی اولان قصیده مشهوره سی یولنده حماسه افکار و حسیات
علویه سنه ترجمان اوله جق شعرلر سویلمشدر.

یتیم طقوز تار یخنده تصویر افکاره محرر اولمشیدی. کندیسی ایسه
اون یدی یاشندن بری باب عالی ترجمه او طه سنه دوام ایتمکده ایدی. فقط
بزجه مقصود آنک دوام ایتدیگی قلم دگل، وفاتنه قدر دست عرفانندن
بر اقدینی قلم اولدیغندن، مضبوطات و ملاحظاتی مزی اونقظه نظر دن یوروته جگر
ایشته طانیدیغمز کالک اصل مبدأ اشتھار ادبی و سیاسی بوتار یخندر.

حتی بوتاریخدن اعتباراً (نامق) مخلص شاعرانه سی. (کمال) نام صحیحیه ولوله ساز عالم ادبیات اولغه باشلامشدر.

§

تصویر افکارک ظهوری دور جدید ادبیاتمکز فاتحه سی در، استاد اعظم کمال اولان شناسینک تأسیس بدیی اولان اوورقه حوادث، ایکی سطر دن عبارت بر وقعه عادیه به قدر کافه مباحثی بر بشقه طرز افاده ده تحریر و نشرده دوام ایلدیگندن، پک آز زمان ایچنده خلقلک فکر ولسانی برطور دیگره تحول استعدادینی گوسترمگه باشلادی. انسانه اسگی یولده یازلمش اثر لر جادی گورمش قدر قورقنج وعادی یولده یازلمش شیر بی ادب لرسانی قدر مستکره گورونمگه باشلامش ایدی. حال بو که طرز قدیمک تصنیع سامعه فرینه مجذوب ویا مغلوب اولان لرله مسلک جدیدک - خیالات وهمیه وغلو مطلق و بازیجه الفاظدن عاری اولان - حقیقت پرستلگنه منجذب بولنانلر آره سنده بر محشر جدال تشکل ایتمگه باشلامش ایدی. مسلک قدیم اربابی زمانلری جهتیله بالطبع کثرتده و ادبیات صحیحه پیروانی ایسه آغاز عهد ظهورلری اولق حسبیله هنوز قلتده ایدی.

ایشته بو آرالقه ایدی، که تصویر افکار ایله روزنامه جریده حوادث آره سنده معهود «مبحوثة عنها» مباحثه سی میدانه گلدی.

او وقته قدر غزته لرده بو یولده مباحث جریانی سابق الامثال دگل ایدی. چونکه تصویرک ظهورینه قدر ذاتاً ترجمان احوال ایله جریده دن بشقه غزته ده یوق ایدی. بناء علیه بو مباحثه طرز قدیم ایله طرز جدیدی یکدیگرندن ابدیاً آیرمغه پک بیوک خدمت ایلمشدر.

بناء علیه او تار یخدن اعتباراً ادبیات جدیده، یعنی صحیحه وجود بولمغه

باشلادی. بالطبع منتسبینی ده تکثر ایلدی. زیرا ماضینک محصول عرفانی - نه قدر پارلاق، نه رتبه شمشعه نتارا اولسه - عیون اخلاقی خیره دار ابده جک رونق و مزیتی حائر اوله ماز. (لکل زمان مسلک ورجال)

او مباحثه ختام بولدیغی صره ده ایدی، که علامه ادب شناسی، برسبیله پارسه چکیله رک، تصویر منحصراً کمالک عهد عهده فانه ترک ایلدی. (۱۲۸۱) کمال ایسه بوتاریخده هنوز ریعان شبابدن قور تلمش بر گنج ایدی. نژده ایسه نظمده کی قوت و اقتدارینه نسبتله طفل نوهوس صاییلیدی. بناء علیه طبعاً شاعر یرادلمش اولان بونادره فطرت، محبوب قلبی اولان شعری ترک ایتمگه و آکا بدل سیاسیاتی «معشوقه وجدان» ایتمگه مجبور اولدی.

انسانک یرمیل جبلی ایله پرستش ایتدیگی بر شیئی، برسوق ضروری ایله دیگر بر شیله استبدال ایتسی پک چوق مجاهده نسه توقف ایدر. بوکا ایسه دنیاده التزام وظیفه فکرندن بشقه بر قوه مجبره متصور دگلدر.

مجاهده نفس ایله هوساتنه غلبه ایسه هر کسک کاری دگل فطرت عالیه اصحابنک داخل اقتدار ایدر. فطرت عالیه اصحابنک ایسه التزام وظیفه اک مقدس شعار ایدر. بوشعاری محافظه ده ثابت اولانلرک ایسه ابنای ملت الی قیام الساعه شکر گذار ایدر.

ویل! او وظیفه ناشناسه، که بودنیای فانیده نفع ناس ایله خیر ناس شرفی کافی ایکن اغراض نفسانیه سنی تطیبه چالشمق اجل کار ایدر.

§

کمال، ظهورندن ارتحانه قدر شاعر اوله رق دوام ایتش اولسه ایدی؛ نهایت بو عصرک ادراکات و تجلیاتنه لایق و بناء علیه نفی به فائق بر شاعر اولوردی، فقط شعر یله جان و جهانندن زیاده سو دیگی ملتنده، حصولی

امید ایلدیگی فیض ترقی بی حس ایتمگه موفق اوله ماز ایدی. چونکه شعرله خدمت ایده مز ایدی.

(«المرء عدو لما جهل» قاعده سنه استناداً حقمزده سوء ظنه دوشو- له مسنی رجا ایدرز. بز شعری انکار ایدنلردن دگلز. بالعکس بر ملتک قوه ناطقه سی ادبیات و او ناطقه نك آهنگ طبیعی شعر اولدیغی اعتراف ایدرز. مقصد مز اقسام ادبدن اولان نظمک، ادبیاتک رکن اصلیمی اولان نثر قدر مفید اولدیغی تفهیمدر.

ایکیسیده بو عصرک یتشدیردیگی دهات عرفاندن اولان هوغو، ایله تیبری، گوز اوکنه آلیرسهق - حتی مزیات شاعرانه سنک فوق العاده لگی جهتله هوغوی اوج اعلاهی استثنایه اصعاد ایتدیگمز حالدده دخی - تیه رک ادبیات سیاسی سیله مملکتنه نه قدر نافع خدمات ابراز ایلدیگی اعترافه مجبور اولورز. فقط بو مزیتی هوغوده گوره مدیگمزی سویلمکندنه چکنمیز) سیاسیات معشوقه وجدانی ایدی دیمش ایدک. کال شعر نقطه نظرندن عثمانلی و ایران شعراسی ایچنده نفعینک حائر اولدیغی مرتبه اقتداره واصل اولمش بر شاعر تصور اتمز و مشار الیهک - بلاغتك بر طرز رستما - نه سی اطلاقه شایان اولان - منظوماتنه مقتون ایکن، سیاسیاته اولان حرمت وظیفه پرورانه سی سائقه سیله ضیا پاشایی

« بیرام گبی بر خر زمانه

قیدی او یگانه جهانه »

قولندن طولایی احباب آره سننده دگل، محاصمین میاننده بیله تقوه اولنه - میه جق سوز لرله مؤاخذه ایلمشدر. ایشته وظیفه محافظه مسلك مزیتی بویه اولق لازم گلیر.

حاصلی کال، مجبول اولدیغی قدرت خارق العاده عرفانی، ادبیاتک سیا - سیات و اخلاق قسملرینه حصر ایتمکله برابر، بولندیغی عصرده توجه اولنان کعبه کالات و فضائله وصول ایچون - الفاظدن عاداته قدر شمولی اولان محافظه کارلنی احبابنه ترك ایله - مملکتک مقصود آتیمی بولنان ارباب شبانی فیضیاب معرفت و کال ایتمگه چالشمش و بو عزم عالیهمتانه ده هیچ بر مانعه یه اهمیت ویرمه مشدر.

مشار الیهک ترجمه حال سیاسی و ادیبی ترین ایدن وقایع فخره سننددر، که «عاکف بک» نامنده کی تیاتروسنک اساسی ماغوسه یه واصل اولدیغی گیجه، آتلمش اولدیغی زندان بلاده تصور ایلمشدر.

بو دار محنت ایچنده نمونه آخرت اطلاقه سز او ارا اولان اولیه بر مضیق عقوبتده ذهنی تصورات ادبیه ایله مشغول ایتک و حتی بو مشغولیتی، بولندیغی حال و موقعی خاطره گنیر میه جک راده لره ایصال ایدوبده براو - یونک اشخاصنی پیش تصویره آلهرق کندیغی تیاتروده بولورگی ذوقیاب ایلمک، اولیه عادی برادلمش آدم لره میسر اولور خصائصدن اولسه گر کدره ایشته « فضائل ذاتیه و مزیات سیاسی و ادبیه دن کثرت و تنوعی عقله طور غنلق ویره جک نیجه اوصاف جلیله بی جامع بر نسخه کبرای» عرفان اولان کال، افکارینی دائماً اعظمه تقلید و یامفاخر و سوابق مزی فیاض قدرتک کندیسنه رایگان قیلدیغی اسلوب بیان ایله تصویرده گوستردیگی اعتنا خاصه - سنک معاونتی سایه سننده یازدیغی شیلری طرفدارانه دگل، خلافگیرانه بیله تأثیر و قبول ایتدیرمگه موفق اولمشدر. بناء علیه نامنه صاحبقران ادب اطلاق اولسه ناروارمیدر؟

« اکثر اعظمی بولندیغی مرتبه یه زمانک تأثیری ایصال ایدر »

بالعکس کمال، زمانی احراز ایتدیگی مرتبه عرفانه کنندی قلمنک تأثیریه
واصل اولمشدر .

بوندن یگر می سته مقدم الی قلم طونار یگر می گنج تصور ایتک بیانی
استحالهیه وجود ویرمک قیلندن ایدی. بوگون ملکک هر گوشه سنده
او هام عرفانک سایه سنده در، که یازی یازمغه، یازدینی شیلیری عمومه
بگشدر مگه مقتدر ایکی بیکدن زیاده ارباب شباب تعداد اولنه بیلیر .
اگ مکمل بر مکتب عرفانک بیله بوقدر بر زمان ایچنده بو درجه لرده
آدم یتشدر مسنه احتمال ویریه مز .

آنک ظهورینه قدر لسان ادبمزا بکم حکمنده ایدی. ناطقه مزه انبساط
ویرن آنک نعمات عرفانی دره. تصویر افکار ده هرگون بر بشقه زمینده سرد
مطالعات ایتدیجه، اوزمانه گوره سخور کچینان کهنرور لریله حیران اولور لر
ایدی .

کمال، لسانم زده آرزو ایتدیگی انقلابی اجراییه موفقیتله بوگون بزّه بر
ناطقه عرفان یادگار ایلمشدر .

کندیسنک «عرب کوله» تسمیه ایلدیگی قلم، ید عرفانه مسخر اولنجهیه
قدر (اگ واضح تعیریه) چتره فیصل ایدی. زبان قلمه صحائف ادب
و عرفانده بلیغانه سانحه آرای بیان اولمق خاصه سنی آنک همت و معرفی
افاضه ایلدی .

§

کمالک کتاب شکننده باصیلان ایلک اثر قلمی (دور استیلا) رساله سی دره.
بورساله یی ۱۲۸۲ سنه سی رمضانک اوننجی گیجه سی علی طریق الاملا
بکا یازدیرمش ایدی .

هیچ تصحیح گورمدن برسنه صکره، حتی کنندی رایبی خلافتنه اوله ورق
۸۳ سنه سی رمضانده تصویر افکار تفرقه سنه درج ایتدیرن ده بن ایدم.
کمالک بیوکلنگنی ادراکه ایشته بورساله سی سبب اولمشدی. قلمله
کاغدی امله آلوده مقاله یی «وقتا که مقدّمما اقلیم عربدن ظهور ایله آزمدت
ایچنده نور سحر گی آفاقه منتشر اولان فرق اسلامیه ...» سوزلریله
تقریره باشلادیغنده، بن املایه بدل حیران حیران یوزیکه باقش ایدم.
بونک اوزرینه (نیچون یازمیورسک؟) سؤالنده بولندیغندن (عمر مده
وقتا که ایله باشلار بر عباریه تصادف ایتدیگمدن برشی روایت ایدیورسک
ظن ایتدم) جوانی ویرمش ایدم او، گولدیجه گولکلره بر صفای جاودانی
بخش ایدن باغین گوزلریله یوزیمه باقهرق، بر ایتسام مشفقانه ایله «یازبقایم!
صکره اوگر نیرسک» دیمش ایدی. بناء علیه تاریخ عثمانییه وقایع عادیه سنه
قدر احاطه کلیه سی اولان او صاحب ده کیجه ساعت اوچدن او نه قدر،
حتی گاه معتادی اولدینی اوزره گزینهرک وگاه افعالی تصویر ایتدیگی
سلاطین عالییه متعلق مضبوطی اولان فقرات تاریخیه نقل ایلهرک
رساله یی کاملاً املا ایلدی .

بورساله کندیسنک دیدیگی گی «پرنج اوزرینه فاتحه یازمق قیلندن»
بر اثر کمال در .

بناء علیه بروقتلر هر کیجه ده آنک گی فقط هر بری اخلاق
وسیاسیاته ویا لطائف وادیاته عائد اوله ورق یازدینی یوزلره مقاله لر میدانده
اولمیوبده یگانه اثر قلمی بورساله جک اولسه، ینه کمالک عظمت اقتدارینه
برهان اوله ورق اقامه ایدیله بیلیر .

§

کمالک، اخلاق فاضله و میلان محاسن، و باخصوص نزاهت ادیبانه گوی
بر طاقم خصائل عالیه سنی یقیندن تقدیره موفق اولانلر کندیسینک حقیقه
بر فطرت برگزیده ایله مجبول اولدیغنی اعتراف ایدرلر .
اخلاق فاضله و نزاهت ادیبانه سنک اک کوچوک بر نموسنی گوستره لم:
عبدالحق حامد بگه اولان و مجموعه عاجزانه مک جلد نایسنده نشر ایدیلان
بر مکتوب مفصلده « بکا تیشمک ایچون مرور زمان احتیاجنی هانگی
« مسئله دن طولایی بیان ایدیورسک، دهایتیشوبده نه پیاچقسک، شمیدین
« قرق یاشنده اولغنی می مراق ایتدک؟ سن قلبگدن تامیله امینسک که ترکجه ده
« یازی یازمق بزم یازدیغمز طرز لره منحصر ایسه بزم قدر، حتی بعضی بر لرده
« بدن ای، فقط بر طاقم بر لرده بدن فنا یازیورسک، (ایشته او قدر دن
« اول حکایت، باقیسی کزاف بی نهایت) « بن مرتبه جهلمی بیلورم» دیورم .
« سک. ایشته سکا بر عباره سویلیم، که سنک عبار کدن گوزلدر: بن هم کندی
« مرتبه جهلمی، هم سنک درجه عمر فانگی بیلیم. سنک بمله مخبره ک
« واسطه استفاده دگلدر. عادت بزم فقیر خواجه لر مزک مدرسه لرده اعتیاد
« ایتدکاری مذاکره در. بزم مقصدم ایسه کندی علممی تصدیق ایتدیرمک
« دکل، آرقداشلمغمی تصدیق ایتدیرمکدر. مکتوبلرمک هپسینی بریره
« طویلارسه ک بوفکرده بولندیغمه دلالت ایدر « دیمشدر .

ایشته شناسی مسلکینک، که حقایق فکریه به لسان ویرمکدن عبارتدر .
بوعصرک کالات معارفیله توسیع و تزیننه موقیقله ادبیات عثمانیه بی عنوانه
لایق بر طرز مخصوصه تحویله موفق اولان کال، نزاهت مجبوله و اخلاق
فاضله سی حسبیله کندیسینی، مفتون عرفانی اولان اذکیای یارانیه شریک

ادب منزله سنه تنزیل ایدرک « سنک بمله مخبره ک واسطه استفاده دگلدر .
عادتا مذاکره در « دیه جک قدر ادیب نزاهتشعار ایدی .
دنیا ناک هر طرفنده جاری اولدیغنی اوزره کال دخی، مسلک حقیقتپر .
ورانه ادبندن طولایی بک چوق خصومه اوغرا مشدر. فقط بوخصومتلر
کندی تعبیری وجهله « یا اختیارلق سیئه سیله آیاقده طوره میانلرک و یا
خلقتنک مساعد اولدیغنی بر لره حقیقه چالیشوبده مقتدر اوله میانلرک سقو .
طندن اطرافه طاغیلان طوپراقلر قیلندن « و بناء علیه مدت فورانی
بر سیغاره دومانی قدر قصیر ایدی ولو اولسه بیله خورشید معرفت و حقیقتی
غبار تلاش و شماتله ستره چالشمق (بالحقیقه گونشی صیوامغه) قالقشمق گوی
ساعیلرینک خبیت و حماقتلرندن بشقه بر ثمره گوستره مزاندی. بناء علیه
کال، مسلکینک اصابت و حقیقتندن امین بولدیغنی جهتله بوگروهک طعن
و شماتنه قطعاً اهمیت ویرمه مش در .

§

کالک مزیات ادبیه سندن بریده حدت لساندر . حقیقه یا تحریک
حمیت و یا تصویر نجات ایتک ایستدیگی زمینلرده گوستردیگی شدت لسان
و حدت افاده به باقیله جق اولسه انسانک، « قوه ناطقه به قهر مانلرک، رستم لرک
اعصاب اقتدارینی علاوه « ایتدیگنه قائل اوله جنی گلیر .
هله التزام خصم خصوصنده گوستردیگی اقتدارینی کندیسندن اول
گلان ادبا ایچنده عاکف پاشا مرحومدن بشقه سنده گوره مدک .
ترتیب معارض و ترغیم انوف یولنده ابداع ایتدیگی تعبیرات انسانی
حیران ایدر .
مقصد مز او فهمه ادبک آثارندن نمونه گتیرمک دکل، آثار عرفانه

اولان حیرت و مفتونیت می گوستر مکرر. هیچ شبهه ایتمیز که کمالک مقالات حکمی و ادبیسی کنیدیسی گبی آزوقت ایچنده فنا بولمق دگل، کنیدیسی عالم ابدیتده غنوده خاک سکون اولدجه حافظه دن حافظه به انتقال ایله احیای قرون ایدرک الی قیام الساعه دوام ایدوب گیده جکدر.

§

بوخارقه فطرتک یازی یازمقده گوستر دیگی اقتدار تنوع بر فردده گورو. لمش خصیصه لر دن دگلدر. آتی یوز سنه ک ادبیاتمز ایچنده بر خیلی آثار قلم گوردک. مجبول اولد قلمی فضل و عرفان ساقه سیله زمانلرنده هر بری بروادی، ادب طومش اولان فضلالی اسلاف دن بر چونغنی یالکیز بر طور ایله نشوویاب فیض و معرفت بولدق. کتم حقیقت ایتمیور زیا. کتابخانه اسلاف الحمد لله میدانده طور بیور. تحقیق و تحریری خاصه سیده اصحاب تبعدن نزع اولمندی. آراسونلر، بولسونلر، کوسترسونلر. بزده کاله مدانی و یامقدم بر منشیمز ده بولندیغنی ادراک ایله افتخار ایدلم.

کمالک الیبوک خاصه سی مسلک ادبه التزام ایتمدیگی فکر حقیقتی معاصر لری نیک قلبنه القا ایده جک طرزده یازی یازمه سی ایدی. بو سببیه جد و هزلدن هانگی یوله گوردی ایسه (نعیر معذور اوله) موده اولدی. هر کس او یولی التزام و تقلیده باشلادی. کنیدیسی ایسه اتخاذ ایتمدیگی طرز لک هیچ برنده کنیدیسندن گری قالمدی. اقتدارینی هر برنده مساوی اوله رق گوستر دی.

تکلفات لفظیه دن بری اولمق شرطیه برده نثر شاعرانه میدانه

چیقاردی [۱] نظمه ایسه عرب و غرب یولنده اک اول شعر سولیلان او ایدی.

§

کمالک قلمی هیچ بروقت هیچ بر سببیه واسطه سیئات اولماش و هیچ بر وقت هیچ بر صورتله خلاف وجدان نشر یاتده بولنماش سدر. دولت و ملتیه اولان محبتی و آنک عظمت و اعتلالی شاننه منحصر بولنسان مفتونیتی هیچ بر وطن پرورده گورولمش درجه لرده دگلدی.

باخصوص اکثر نشر یاتنده حسیات دینی سنی دین سز لره بیله میلان ایمان ویره جک بر بلاغت بیان ایله تصویر ایدردی. امیر نوروز ایله صلاح الدین ایوبی ترجمه حاللرینی، او ایکی صاحب جهادک خدمات دینی ده کی اقدامات فدا کارانه لرینه مفتونیتدن طولانی یازمش در. حقیقت حالده دخی امیر نوروزی یازشی، مشار الیمی یدی یوز سنه صکره احیا قیلیندن در. چونکه صنایع بدیعیه نامنه اختیار ایتمدیگی شقه شقه زناکلیری بو عصرده تحمل اولنور بلالردن اولیمان (وصافی) اوقویوبده او ایله بر سرور دینی معاصریننه بیلدیرمک، بیانغی شوکستان ایچنده جوهر بولوب چیقارمق قیلیندندر.

ثروت افکار، احتشام الفاظ، خالصت بیان، شدت افاده گبی خواص ادبی ده عادتاً ایجاد کلام درجه سنده بر قدرتی حائر ایدی.

یازدینی کله لر،: قوللاندینی لفظلر منتهیلری دگل مبتدی لری بیله لغت قارشیدیر مغه مجبور ایتمیه جک درجه لرده الفاظ مانوسه دن ایکن، آنک میزاب

[۱] یازولر ایله حکایه لر نیک بعضی پارچه لری باخصوص مرمره نیک تعریفی ناطق اولان مقاله مشهوره سببیه ایکی میدیالی مکتوبی بو بولده یازمش شیلر دندر

قلمنندن روان اولنجه برتناسب برانسجام فوق العاده پیدا ایدردی. ایشته حقایق فکریه بی تصویردن عبارت اولان مسأله‌کنک اصابت و سلامتته، - لطافتی الفاظده آرایانلره قارشیی - اقامه ایده جگمز برهانلرک بریسیده بو اسلوبی در .

شوراسی محققدر، که منسوب اولدینی ملتک فطرتنده مندمج اولان عرفان جبلی بی عصر مزک کالات و فضائلنه موافق برطوره تقلیب ایچون یگرمی سنهک بر مجاهدۀ ادبیه سی کفایت ایلمشدر. بو جهتله بر قطعه مشهوره سنده :

« اولورسه م گورمه دن ملتده امیدایتدیگم فیضی

یازلسون سنک قبرمه وطن محزون بن محزون »

قولیله اظهار ایتدیگی ناله مأیوسیت یالکنز قائلنک غیوبت ابدیه سنندن طولایی وارد در .

یوقسه :

« وظائف جان وتندندر مقدم

بزه افعالز در روح اعظم

اولورسه کده کیم ایلر حزن وماتم

دگر طوپراغمز بر بویله عالم

نه لر ایتدک علی رغم زمانه »

مخمسنده اعلان ایلدیگی فدا کاری حمیت و ادعای لیاقت فکر لرینک، که امید ایتدیگی فیضک مقدماتندندر . کمالک وفاتندن صکره دخی قابل زوال اولیه جغنی اثباته قالقشمق زائد در .

§

عربیده ، فارسیده ادبیاتدن مشهور اولوبده گوردیگی کتاب یوق ایدی دینسه مبالغه یه حمل ایدلمه ملیدر .

با خصوص قوه حافظه سی فطرتک کندیسنه رایگان قیلدیغی خواص عالیه نک برنجیلرندن معدود اوله جق درجه لرده فوق العاده بولندیغندن بر کره منظورویا مسموعی اولوبده حفظ ایتدیگی شیرای اوتمق شانندن دگل ایدی . جدوه زلدن اولمق اوزره حفظنده ترک ، عرب ، عجم و فرانسز لسانلرندن سویلنمش بش بیکدن زیاده ابیات منتخبه و ارایدی .

گاه فردوسینک برداستانی رستمانه برطور جلاد تله ، گاه معلقات سبعه دن بر قصیده بی ، همان کندیسنک نظم ایتدیگنه احتمال ویر یله جک بر طرز فصاحتله و گاه عرفی و یا نفعییدن بر منظومه بی اوایکی شاعرک مخصوصاتندن اولان بر لسان متانتله از برندن او قوردی .

هله بزه اسملری ایشیدلمه مش عثمانلی شاعر لرندن یوزدن زیاده سنک غزل ویتلری آنک حفظنده ایدی .

آلمانیلک ، انگلتره نک ، حاصلی اقوام فاضله دن هر هانگیسنک اولورسه اولسون ، سیاسیات و ادبیاتدن اولوبده فرانسز لساننه ترجمه و نقل اولنمش آثار مشهوره سی همان کاملاً او قومشدر .

بولردن بشقه فقه گبی کلام گبی ، ایکی فن جلیله ده منسوب و آنلره متعلق مسائل غامضه نک اکثریسنی متفهم ایدی .

هله تاریخده ، زمانمزه بر ایکنجیسنی گورمدی کمزی هیچ بروقت ادعادن گری طور میز .

اوروپادن عودتندن صکره شرح موافقی ترجمه یه باشلامش و اوچ بش فصلی یازمشدر .

پارسیه بولندیقی زمان حقوق علامه لرنندن (امیل آقولا) دن فن حقوق واداره یی تحصیل ایتدیگی گبی، بالخاصه اقونومی پولیتیکله ده اشتغال ایلمشدر .

§

آثار منتشره سی شونلردر :

تراجم احوال دن :

صلاح الدین ایوبی - یاوز سلطان سلیم - فاتح - امیر نوروز - (اوچنجی دفعه اوله رق مؤلفی طرفندن تکرار تصحیح و طبع اولمشدر)

تیاترو حکایه لری :

وطن ، (آلمان و روس و فرانسه لسانلرینه دخی ترجمه اولمشدر)
گل نهال - عا کف بک (صکره دن تصحیح اولمشدر) زواللی چو جوق .

انتباه . جزمی .

رساله لری :

دور استیلا ، بارقه ظفر ، قانیزه حکمة الحقوق ، عرفان پاشایه مکتوب ، مه پریزون مؤاخذه سی ، تخریب ، تعقیب ، مقدمه جلال ، بهار دانش ، منتخبات تصویر افکار .

مقالات متنوعه سی :

تصویر افکار ، مخبر ، حریت ، عبرت ، بصیرت ، حدیقه ، اتحاد ، صداقت ، وقت غزته لرنده نشر اولمش بشیوز قدر بند مخصوصلردر .
هله هربری بر درس حکمت و ادب اوله رق احباسنه و یا محتاج تشویق گوردیگی نورسیدگان ادبه یازدیقی مکتوبلر بر آره یه کتیر یله جک اولسه قاموس بیوکاکنده بر قاچ جلد کتاب اولور .

غیر مطبوع آثاری :

قره بلا (تیاترو) جلال الدین خوارزمی (کذا)

ترجمه لری :

ژان ژاق روسونک شرائط اجتماعی (نا تمام) موتسکیونک ، روح الشریعی ، باقونک بعض آثاری ، وولنه یک لارویین دوپالمیری .
قوندوره سه نک « تاریخ ترقیات افکار بشر » عنوانلی اثر کزینتک ، بر قسم کلیمی .

مشارایه ، بو اثر لرنندن بشقه وطن و ملتته بر خدمت عظمی ایفاسیله مشغول ایدی ، که اوده (عثمانلی تاریخی) ایدی . اثر مذکور کالک شاننه لایق و بولندیقی دور ترقی و عرفانک طور حقیقتکارانه سنه موافق اولمقله برابر ، بودولت معظمه نک ادوار عظمت و شوکتیله ، تجدد قرون و ازمان ایله انقلاب ایتدیگی اطواری ناطق ایدی .

یالکز مقدمه سی بعثت شخدیله دن ظهور سلطنت عثمانیه یه قدر آسیا و آفریقا و اوروپا قطع لرنده طالع و آفل اولان حکومات اسلامیه یی عنعنه سیله شامل اولدینی حیثیله بر تاریخ عمومی اسلام اطلاقنه احرا در . باخصوص یالکز بو مقدمه بیگ بشیوز طبقه کاغد اوزرینه یازلمشدی .

هله (هامهر) گبی سلطنت سنیه نک بر چوق عنایات و تسهیلاتنه نائل اولمقله برابر ، حبیلتمده اولان ردائت و دنائت الجاسیله دولت عثمانیه یی بیگ درلوعزویات سقیمه ایله ماهیت حقیقه سنندن تجرید ایدرک جهان مدنیته ک بر آفت ذی حیاتی شکننده تصویره غیرت ایدن یادگارک اسنادات غرضکا - رانه سنی وثایق معتمده ایله رد و ابطالده گوستردیگی همت و حمیت آلتی یوز

سنه دن بری خاکبر سر فنا اولان اجداد عظامزك ارواح مبارکه لرینی تطییب ایده جك در جهل رده ایدی. نه فائده که بو اثر جلیل نام صلاحه بورنمش بر- مفسد کشتینک بالای شئامتیله موقع انتشاره وضع اولدینی گون منع ایدلمشدر. امیدوارزکه ولویازلدینی قدری اولسون- مؤرخنک خاکنه حرمة مظهر انتشار اولور. چونکه سلیمان قانونی به قدر اولان درت جلد کیری تمام اولمشدر.

خاتمه

کمالک مزیات فضل و عرفانی حقیقه تعریف ایتک ایچون انسانک آنک قدر قوۀ اقتداره مالک بولنمی اقتضا ایدر. بو اقتدار ایسه کندیسنه خاص اولان بخشایش قدرندن ایدی. بوسبیلله ذاتاً عاجز دن بشقه سرمایه سی اولیان بوشاگرد معرفتی او نادره فطرتک فضائل عالیه سنی تصویر ایچون ینه کندیسنک، بعض اعظمک تصویر ماهیتده ابداع ایلدیگی اوصاف مخصوصه بی استعمالدن بشقه چاره بوله مامشدر.

شیخ غالب حسن و عشقنک خاتمه سنده :

« اسرارینی مشویدن آلم

چالدم ولی میری مالی چالدم »

قولیله جناب مولانک اقوال حکمیه سندن اقتباس ایلدیگی آکلامق ایتمشدر کمالک قبر- محتر مندن نباشانه اغتصاب فضیله جسارت ایدمیه جگمز گبی - متروکات فضل و عرفانی (مال میری) قبیلندن دخی اولسه آنی سرقتله دگل، (مال میری گبی) صیانتله مکلفز .

ایشته تاریخ ادیبسنی تصویر ایتک ایستدیگمز بو صاحب دههاون گون

قدر خنق صدری یه مبتلا اوله رق [۱] ربیع الاولنک یکرمی سکزنجی بازار گونی ساعت سکزی ۲۰ کچهرک ۸ ۴ یاشنده ترک عرفتخانه دنیا ایلمشدر .

« مضی ماضی وجف القلم »

حکمنی اتمام ایدنجه خامه صنع قدیم

شحنه موت ایلمز بر لحظه تأخیر زمان

بسم الله الحی القیوم

« کل من علیها فان »

ابوالضیا توفیق

حاشیه

کمال ، بودولت معظمه نک مؤسسین مستقله سندن اولان شهرزاده سلیمان پاشانک مقتون حمیت وشجاعتی ایدی بوسبیلله وفاتندن صکره غازی مشار الیهک قبر بنده احراز مقام ایتدیگی آرزو ایلردی. بناء علیه وقوع بولان عرض واسترحام اوزرینه طرف هایون حضرت پادشاهیدن، نعمشک ساقز دن تقلیده بولایره دفینه مساعده بیورلمشدر .

[۱] وفاتندن ایکی کون مقدم یازمش اولدینی بر مکتوبک - که خبر ارتحالندن

اوج کون صکره یدیه واصل اولمشدی - خسته لیکنه دائر اولان فقره می شودر .

.....

بن اون کونندن بری کیفسزم. بر فنا صوغوغنی آلمشم ، برونشیت ، معده فسادی ،

باسور بر برینه قارشدی اغلادی . ایکی اوج کون اول ایلکه یوز طومشمدم .

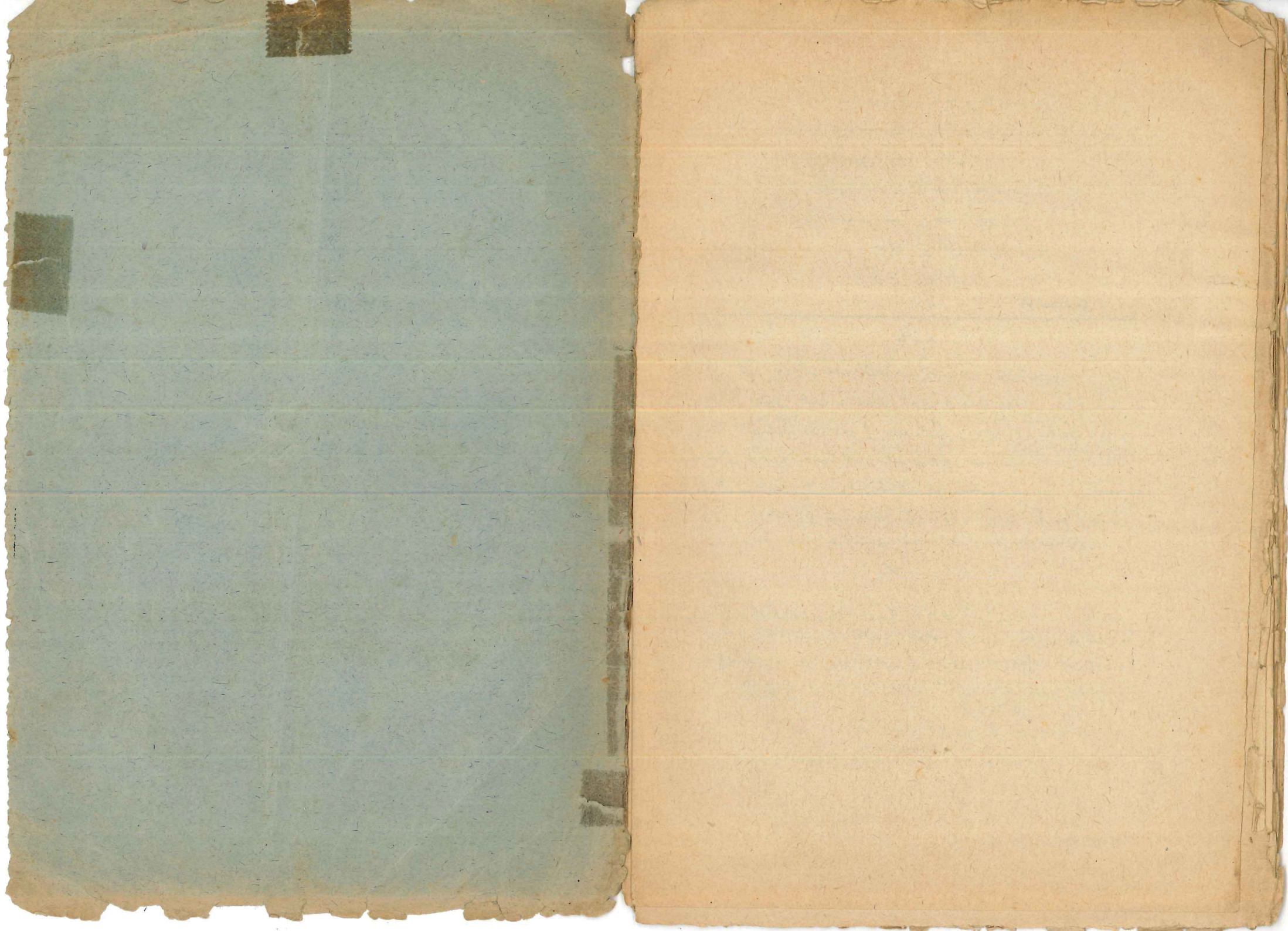
بوکون عارضه لر بتون بتون صاوشدی کی کوریتور . الله ویرسه ده نکس ایتسه .

کیفسز لکک بورغونلغی بوندن زیاده یازی یازمقلغمه میدان و پر میور . باقی دعا

قرداشک کمال

فی ۱۷ تشرینانی سنه ۳۰۴ کمال

→→→→→

فاتی ۳ خسروش

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 25.788

ابدالینا بیدین

کمال بیک برجزر عالی

TOV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.788

ابدالینا بیدین

اصل باقیه

فوقه ساقه باقیه

۱۳۰۶

محمد بن امین کمال

۱۳۰۶

ابوالضیاء

بر برجزر ایدلی افتراق
شویله خراب ایتدی فلک کیم تپی
ذهنکه نقش اولمشیکن صورتیم
سنده بکا بکرده مزسین بی
فی ۱ مارت سنه ۳۰۴
قرداشک
کمال

استانبول - - ۱۳۲۶

کمال بک ترکمہ عالی

۱۳۰۶

محمد نام محمد علی

۱۲۵۶

ابوالضیاء

بربر یزدن ایدملی افتراق
شویله خراب ایتدی فلک کیم تی
ذهنک نقش اولشیکن صورتی
سنده بکا بکرده مزسین نی
۳۰۴ فی ۶ مارت سنه
قرداشک
استانبول — ۱۳۲۶
کمال

کمال

نه خطا ایلدک ای تیر کیچ انداز فلک
ملتک کلدی جگرکاهنه طوردی پیکان

کمال کبی بر داهیئه عرفانک ترجمه حافی یازمق بکا نصیب
اوله جغنی کیم خاطره کتیرردی. ولو بر آن اولسون بویله بر فکرده
بولمقلغ لازم کلسه ایدی یینمی پاره لردم.

حقیقت بویکن او خارقه روز کارک فقدانی ادراک ایلدم.
دنیاده اک مقدس طانیدیغ شیاره قسم ایدرم، که بنم ایچون آنک
غیبوبتندن دلخراش بر بادره مصیبت متصور دکلدر. کاشکی او خبر
مصیبتی ادراکدن اول باشمه برصاعقه اصابت ایتمش اولسه ایدی،
نه قدر اصابت ایتمش اولوردی.

کمال نه ایدی؟

بر بارقه عرفان

یا هیچ بارقه بی تصویره امکان متصور میدر؟

مع مافیله بن بوراده - ولو بر زمان ایچون اولسون - تاثراته
غلبه ایله وظیفه می ایفایه چالیشه جغم؛ چونکه بنی وظیفه پرور ایدن
آنک التزام وظیفه ده کوستردیکی اعتنا ایدی.

(خدما صفا ودع ماکدر)

§

کال بك ، والده سنك پدری عبداللطیف پاشا تکفور طاعی
محصلی ایکن ۱۲۵۶ شوالنک یکریمی التنجی کونی اوراده زیتساز
مهد وجود اولمشدر. حتی ولادتنه بر تعمیه ایله شعرادن عارف
افندی ناهند. بر ذات «ایردی شرف بودهره محمد کال ایله» تاریخی
سویلیش .

مشارالیه، تاریخ عثمانیده بك چوق صحائف شان وشرف
استیعاب اتمش بر دودمان جلادت و سیاستک زمانمزده ادراک
اولنمش یکانه ثمره سی ایدی .

پدری مصطفی عاصم بك آنک پدری سلطان سلیم ثالثک
سرقرناسی شمس الدین بك، آنک پدری شعرادن قپودان دریا
احمد راتب پاشا، آنک پدری نادر شاه ایله محارب وغالب اولان
مشهور صدراعظم طوپال عثمان پاشادر .

مشارالیهک کنندی اقوال باقیه سنددرکه : «نجابت انسان
ایچون حقیقت حالده ایستلمیه جک شیردندر دیه میز . البته
ظاهر بر نسبدن کلک رذیل بر بابانک صلبندن کلکدن، انسانیتک
کافه مزیا تی ادراک ایدنلرجه مرجحدر »

دیملک ایسترزکه کال بك ، نسباً دخی حقیقه فضائل وجلائل
ایله آراسته بر خاندانک فرزندنجیبی ایدی . معافیله کال معروف
بر خاندانه منسوب اولماش اولسه دخی کنندیسی بر خاندان شرف
وجوده کتیرن اعالی فطرتدن ایدی . چونکه کال اجددیله افتخار
ایدنلردن اولمدینی حالده زمانی آنک وجودیله افتخار ایلردی .

بناءً علیه آنک سلسله سی کنندیسندن باشلامسی طبیعی در . چونکه
مشارالیه باشلی باشنه بر دور تشکیل ایدن اعظم روزکاردن ایدی ،

§

کال بك، درت بش آی بایزید رشدیسه سنه، بر قاچ آیده والده
مکتبنه دوام ایلمش و اون ایکی یاشنده ایکن ۶۸ده بیوک پدریله قارصه
عزیمتندن طولایی بر دها مکتبه کیده مامشدر . ایسته کلک
عقللره وله ویره جک احاطه کلیه فضل و عرفانی هپ کنندیسنک
ثمره سعی واجتهادی ایدی .

کال بکک ابتدای اشتھاری شعرله در . حتی نامی میدانه
حقیقدینی زمان (نامق) بك ديه یاد اولنوردی . کنندیسنک
بادی اشتھاری ایسه :

« ظهور رنگ کثرت پر تو نور خدادندر

تلون هیأت اشیا ده تأثیر ضیادندر »

مطلعنی حاوی غزلی ایدی . او تاریخده ایسه کال ۱۷ یاشنده
ایدی .

شعرده اختیار ایتدیکی مسلك نفی و فهم یولی ایدی .
او یولده ایسه حقیقه او ایکی صاحب ملکه غبطه رسان اوله جق
بك چوق بارلاق شعرلری کورلمش ومؤخرأ :

« بز اول عالی هم ارباب جد واجتهادز کیم

جهانگیرانه بر دولت چیقاردق بر عشرتدن »

ییتنی حاوی اولان قصیده مشهوره سی یولنده حماست افکار
وحسیات علویه سنه ترجمان اوله جق شعرلر سویلیشدر .

یتمش طقوز تاریخچه تصویر افکاره محرر اولمشیدی .
کندیسی ایسه اون یدی یاشندن بری باب عالی ترجمه او طه سنه
دوام ایتمکده ایدی . فقط بزجه مقصود آنک دوام ایتمدیکی
قلم دکل، وفاتنه قدر دست عرفاندن براقدینی قلم اولدیغندن ،
مضبوطات و ملاحظاتی او فقط نظرندن یوروته جکر .

ایشته طانیدیغمز کمالک اصل مبدأ اشتهار ادبی و سیاسی
بوتاریخدر . حتی بوتاریخدن اعتباراً (نامق) مخلص شاعرانه سی .
(کمال) نام صحیحیه ولوله ساز عالم ادبیات اولغه باشلامشدر .

§

تصویر افکارک ظهوری دور جدید ادبیاتمکز فاتحه سی در ،
استاد اعظم کمال اولان شناسینک تأسیس بدیی اولان او ورقه
حوادث ، ایکی سطرندن عبارت بر وقعه عادیه قدر کافه مباحثی
بر بشقه طرز افادهده تحریر و نشرده دوام ایلدیکندن ، پک
آز زمان ایچنده خلقک فکر ولسانی بر طور دیگره تحویل
استعدادینی کوسترمکه باشلادی . انسانه اسکی یولده یازلمش اثرلر
جاری کورمش قدر قورقوج و عادی یولده یازلمش شیرینی ادب لرسانی
قدر مستکره کورونمکه باشلامش ایدی . حال بوکه طرز قدیمک
تصنیع سامعه فرینه مجذوب و یامغلوب اولان لزله مسلک جدیدک
خیالات و همیه و غلو مطلق و باز یچیه الفاظندن عاری اولان -
حقیقت پرستکنه منجذب بولنانلر آره سنده بر محشر جدال
تشکل ایتمکه باشلامش ایدی .

مسلک قدیم اربابی زمانلری جهتیله بالطبع کترده و ادبیات

صحیحه پیروانی ایسه آغاز عهد ظهورلری اولمق حسیدیه هنوز
قلنده ایدی .

ایشته بو آراقده ایدی ، که تصویر افکار ایله روزنامه
جریده حوادث آره سننده معهود «مبحوئه عنها» مباحثه سی
میدانه کلدی .

او وقته قدر غزته لرده بو یولده مباحث جریان سابق الامثال
دکل ایدی . چونکه تصویرک ظهورینه قدر ذاتاً ترجمان احوال
ایله جریدهدن بشقه غزته یوق ایدی . بناء علیه بو مباحثه
طرز قدیم ایله طرز جدیدی یکدیگرندن ابدیاً آیرمغه پک
بیوک خدمت ایلمشدر .

بناء علیه او تاریخن اعتباراً ادبیات جدیده ، یعنی صحیحه
وجود بولمغه باشلادی . بالطبع منتسبینه ده تکثر ایلدی . زیرا
ماضینک محصول عرفانی - نه قدر پارلاق ، نه رتبه شعشعه
نثار اولسه - عیون اخلاقی خیره دار ایده جک رونق و مزیتی
حائر اوله ماز . (لکل زمان مسلک ورجال)

او مباحثه ختام بولدینی صرده ایدی ، که علامه ادب
شناسی ، بر سببیه پارسه چکیله رک ، تصویر منحصراً کمالک
عهده عرفاتنه ترک ایلدی . (۱۲۸۱)

کمال ایسه بو تاریخده هنوز ریمان شبابدن قورتلش بر کنج
ایدی . نترده ایسه نظمده کی قوت و اقتدازینه نسبتله طفل
نو هوس صایلیردی . بناء علیه طبعاً شاعر یرادلمش اولان

بو نادره فطرت ، محبوب قلبی اولان شعری ترك اتمكه و آكا
بدل سیاسیاتی « معشوقه وجدان » ایدتمكه مجبور اولدی .
انسانك بر میل جبلی ایله پرستش ایتدیکی بر شیئی ، بر
سوق ضروری ایله دیگر شیله استبدال اتمسی بك چوق مجاهده
نفسه توقف ایدر . بوکا ایسه دنیاده التزام وظیفه فکرندن بشقه
بر قوه مجبره متصور دکلد .
مجاهده نفس ایله هوساته غلبه ایسه هرکسك کاری دکل
فطرت عالیه اصحابنك داخل اقتدار ایدر . فطرت عالیه اصحابنك
ایسه التزام وظیفه الكمقدس شعاریدر . بوشعاری محافظه ده ثابت
اولانلرك ایسه ابنای ملت الی قیام الساعة شکر گذار ایدر .
ویل! او وظیفه ناشناسه ، که بو دنیای فایده نفع ناس
ایله خیر ناس شرفی کافی ایکن اغراض نفسانیسه سنی تطیبه
چالشمق اجل کار ایدر .

§

کمال ، ظهورندن ارتحانه قدر شاعر اوله رق دوام اتمش
اولسه ایدی ؛ نهایت بو عصرک ادراکات و تجلیاته لایق و بناء علیه
نفعی یه فائق بر شاعر اولوردی ، فقط شعریله جان و جهانندن
زیاده سودیکی ملتنده ، حصولنی اید ایلدیکی فیض ترقی
حس اتمكه موفق اوله ماز ایدی . چونکه شعرله خدمت ایده مز
ایدی .

(« المرء عدو الما جهل » قاعده سنه استناداً حقمزده سوء

ظنه دوشولمه سنی رجا ایدرز . بز شعری انکار ایدنلردن دکلز .
بالعکس بر ملتک قوه ناطقه سی ادبیات و او ناطقه نك آهنگ
طبیعیسی شعر اولدیغنی اعتراف ایدرز . مقصد من اقسام ابدن
اولان نظمک ، ادبیانک رکن اصلیسی اولان نثر قدر مفید
اولدیغنی تفهیمدر .

ایکیسیده بو عصرک یتشیدریدیکی دهات عرفاندن اولان
هوغو ، ایله تیثری ، کوز اوکنه آیرسهق - حتی مزیات
شاعرانه سنک فوق العاده لکی جهته له هوغونی اوج اعلا ی
استثنایه اصعاد ایتدی کمز حالده دخی - تیه رک ادبیات سیاسیسه سیله
مملکتته نه قدر نافع خدمات اراز ایلدیکنی اعترافه مجبور
اولورز . فقط بو مزیتی هوغوده کوره مدیکمزی سویلیکندنه
چکنمیز) .

سیاسیات معشوقه وجدانی ایدی دیمش ایدک . کمال شعر
نقطه نظرندن عثمانلی و ایران شعراسی ایچنده نفعینک حائر اولدیغنی
عرتبه اقتداره واصل اولمش بر شاعر تصور اتمز و مشارالیهک
- بلاغتك بر طرز رستمانه سی اطلاقه شایان اولان - منظوماتنه
مقتون ایکن ، سیاسیاته اولان حرمت وظیفه پرورانه سی
سائقه سیله نیا پاشایی

« بیرام کبی بر خر زمانه

قیدی او یکانه جهانه »

قولندن طولانی احباب آره سنده دکل ، مخاصمین میاننده بیله

تقوه اولنه میه جق سوز لرله مؤاخذه ایلشدر . ایشته وظیفه
محافظه مسلك مزیتی بویله اولمق لازم کلیر .

حاصلی کمال، مجبول اولدینی قدرت خارق العاده عرفانی، ادبیاتک
سیاسیات و اخلاق قسملرینه حصر ایتمکله برابر، بولندی عصرده
توجه اولنان کلمه کلمات و فضائله وصول ایچون - الفاظدن
عادته قدر شمولی اولان محافظه کارلنی اصحابنه ترك ایله - مملکتک
مقصود آتیبی بولنان ارباب شبانی قیضاب معرفت و کمال ایتمک
چالیشمش و بو عزم عالیهمتانه ده هیچ بر مانعه یه اهمیت ویرمه مشدر .

مشارالیهک ترجمه حال سیاسی و ادیبینی تزین ایدن وقایع
فاخره سندندر، که «عائف بک» نامنده کی تیاتر و سنک اساسنی
مانغوسه یه واصل اولدینی کیجه، آتیش اولدینی زندان بلاده
تصور ایلشدر .

بودار محنت ایچنده نمونه آخرت اطلاقه سز اوار اولان
اوله بر مضیق عقوبتده ذهننی تصورات ادبیه ایله مشغول ایتمک
و حتی بومشغولیتی، بولندی حال و موقی خاطره کتیر میه جک
راده لره ایصال ایدوبده بر اویونک اشخاصنی پیش تصویره
آله رق کندیبینی تیاتروده بولنورکی ذوقیاب ایلمک؛ اوله عادی
یرادلمش آدم لره میسر اولور خصائصدن اولسه کر کدر .

ایشته «فضائل ذاتیه و مزیات سیاسی و ادبیه دن کثرت و تنوعی
عقله طور غونلق ویره جک نیجه اوصاف جلیله یی جامع بر نسخه
کبرای» عرفان اولان کمال، افکارینی دائما اعاطمه تقلید و یامفاخر

و سوابق مزیتی فیاض قدرتک کندیبینه رایگان قیلدینی اسلوب
بیان ایله تصویرده کویستردیکی اعتنا خاصه سنک معاوتی سایه سنده
یازدینی شیلری طرفدارانه دکل، خلافا کبرانه بیله تأثیر و قبول
ایتدیرمکه موفق اولمشدر . بناء علیه نامنه صاحبقران ادب
اطلاق اولنسه ناروامیدر ؟

« اکثر اعاطمی بولندی مرتبه یه زماننده تأثیری ایصال
ایدر » بالعکس کمال، زمانی احراز ایتدیکی مرتبه عرفانه کندی
قلمنک تأثیر یله واصل اولمشدر .

بوندن یکریمی سنه مقدم الی قلم طوتار یکریمی کنج تصور
ایتمک بیاغی استحاله یه وجود و یرمک قیلندن ایدی . بو کون
مملکتک هر گوشه سنده اوهم عرفانک سایه سنده در، که یازی
یازمغه، یازدینی شیلری عمومه بکندیرمکه مقتدر ایکی بیکدن
زیاده ارباب شباب تعداد اولنه بیلیر .

الک مکمل بر مکتب عرفانک بیله بو قدر بر زمان ایچنده
بودر جه لرده ادم یتشدیر مسنه احتمال و یر یله مز .

آنک ظهور یینه قدر لسان ادبمز ابکم حکمنده ایدی . ناطقه مزه
انبساط و یرن آنک نعمات عرفانی در . تصویر افکارده هر کون
بر بشقه زمینده سرد مطالعات ایتدکجه، اوزمانه کوره سخنور کچینان
کهنرورلر بیله حیران اولورلر ایدی .

کمال، لسانمزده آرزو ایتدیکی انقلابی اجرایه موفقیته
بوکون بزه بر ناطقه عرفان یادکار ایلشدر .

کنديسنک « هرب کوله » تسميه ايلديكي قلم، يد عرفانه مسخر اولنجيه قدر (اك واضح تعبيريله) چتره فيل ایدی. زبان قلمه صحائف ادب و عرفانده بليغانه سانجه آرای بیان اولوق خاصه سنی آنک همت معرفتی افاضه ایدی .

§

کمالک کتاب شکننده باصیلان ایلک اثر قلمی (دور استیلا) رساله سیدر. بورساله بی ۱۲۸۳ سنه سی رمضانک اوننجی کیجه سی علی طریق الاملا بکا یازدیرمش ایدی . هیچ تصحیح کورمندن. بر سنه صکره ، حتی کندی رأی خلافت اوله رق ۸۳ سنه سی رمضانده تصویر افکار تفرقه سنه درج استیرنده بن ایدم .

کمالک بیوککنی ادراکه ایشه بورساله سی سبب اولمشدی. قلمله کاغدی الهه آلوده مقاله بی « وقتا که مقدا اقلیم عربدن ظهور ایله آز مدت ایچنده نور سحر کی آفاقه منتشر اولان فرق اسلامیه . . . » سوزلریله تقریرد باشلادیغنده، بن املا یه بدل حیران حیران یوزیکه باقمش ایدم .

بونک اوزرینه (نیچون یازمیورسک؟) سؤالنده بولندیغندن (عمرمه وقتا که ایله باشلار بر عباریه تصادف ایتمدیگندن برشی روایت ایدیورسک ظن ایتدم) جوانی ویرمش ایدم . او، کولدیجه کولکله بر صفای جاودانی بخش ایدن باغین کوزلریله یوزیمه باقرق ، بر ابتسام مشفقانه ایله « یاز بقایم ! صکره

اوکر نیرسک» دیمش ایدی. بناء علیه تاریخ عثمانی یه وقایع عادیه. سنه قدر احاطه کیله سی اولان اوصاحب دها کیجه ساعت اوچدن اونو قدر ، حتی کاه معتادی اولدینی اوزره کزیته رک وکاه افعالی تصویر استدیکی سلاطین عالییه یه متعلق مضبوطی اولان فقرات تاریخیه نقل ایلیره رک رساله بی کاملاً املا ایدی . بورساله کنديسنک دیدیکی کبی « پرنج اوزرینه فاتحه یازمق قیلندن » بر اثر کالدر .

بناء علیه بروقتلر هر کیجه دهه آنک کبی فقط هر بری اخلاق و سیاسیه ویا لطائف و ادبیاته عائد اوله رق یازدینی یوزلره مقاله لر میدانده اولیوبده یکانه اثر قلمی بو رساله جک اولسه ، ینه کمالک عظمت اقتدارینه برهان اوله رق اقامه ایدیله بیلیر .

§

کمالک ، اخلاق فاضله و میلان محاسن ، و باخصوص نزاهت ادیبانه کبی بر طاقم خصائل عالیه سنی یقیندن تقدیره موفق اولانلر کنديسنک حقیقه بر فطرت بر کنزیده ایله مجبول اولدینی اعتراف ایدرلر .

اخلاق فاضله و نزاهت ادیبانه سنک اک کوچوک بر نمونه سنی کوسترلم : عبدالحق حامد بکه اولان و مجموعه عاجزانه مک جلد ناینسده نشر ایدیلان بر مکتوب مفصلده « بکا یتشمک ایچون مرور زمان احتیاجی هانکی « مسئله دن طولانی بیان ایدیورسک ، دها یتشوبده نه یپاچقسک ، شمیدین « قرق یاشنده اولغی می

« مراق ابتدك ؟ سن قلبكدن تاميله امينسك كه تركهده يازى
 « يازمق بزم يازديغمز طرزله منحصر ايسه بزم قدر ، حتى
 « بعض يرلرده بنندن ايني ، فقط بر طاقم يرلرده بنندن فنا
 « يازيورسك ، (ايشته او قدردن اول حكايه ، باقىسى كزاف
 « بنى نهايت) « بن مرتبه جهلمى بيلورم « ديور . سك . ايشته
 « سكا بر عباره سويليم ، كه سنك عبار كن كوزلدر : بن هم كندى
 « مرتبه جهلمى ، هم سنك درجه عرفانكى بيليرم . سنك بنمله
 « مخبرهك واسطه استفاده دكلدر . عادتاً بزم فقير خواجلرمزك
 « مدرسه لرده اعتياد ايتدكاري مذاكره در . بزم مقصدم ايسه
 « كندى علمى تصديق ايتديرمك دكل ، آرقداشلمى تصديق
 « ايتديرمكدر . مكتوبلرمك هپسنى بريره طوبىلارسهك بوفكرده
 « بولنديغمه دلالت ايدر » ديمشدر .

ايشته شناسى مسلكنك ، كه حقايق فكره يه لسان و برمكدن
 عبارتدر . بو عصر ك كالات معارفيله توسيع و تزئينه موفقيته
 ادبيات عثمانيه ي عنوانه لايق بر طرز مخصوصه تحويله موفق
 اولان كمال ، زاهت مجبوله و اخلاق فاضله سى حسيله كنديسنى ،
 مقتون عرفانى اولان اذكيائى يارانيه شريك ادب منزله سنه
 تنزيل ايدرك « سنك بنمله مخبرهك واسطه استفاده دكلدر . عادتاً
 مذاكره در « ديه جك قدر اديب زاهتشعار ايدى .

ديانك هر طرفنده جارى اولدينى اوزره كمال دخى ،
 مسلك حقيقتپورانه ادبندن طولايى بك چوق خصومه

اوغرامشدر . فقط بو خصومتلر كندى تعبيرى وجهله « يا
 اختيارلق سينه سيله آياقده طوره ميانلرك ويا خلقتنك مساعد
 اولدينى يرلره چيغمه چاليشوبده مقتدر اوله ميانلرك سقوطندن
 اطرافه طاغيلان طور اقلر قيبندن » و بناءً عليه مدت فورانى
 بر سيغاره دوامانى قدر قصير ايدى . ولو اولسه بيله خورشيد
 معرفت و حقيقتى غبار تلاش و شماتله ستره چالشقمق (بالحقه
 كوشنى صيوامغه) قالشقمق كجى ساغيرينك خيت و حماقتلرندن
 بشقه بر ثمره كوستره مز ايدى . بناءً عليه كمال ، مسلكنك
 اصابت و حقيقتندن امين بولندينى جهته بو كروهك طعن
 و شماتنه قطعاً اهميت و يرمه مشدر .

§

كالك مزيات ادبيه سندن بريده حدت لساندر . حقيقتاً يا
 تحريك حميت ويا تصوير نجات ايتك ايسنديكى زمينلرده
 كوسترديكى شدت لسان وحدت افاده يه باقيه جق اولسه انسانك
 « قوه ناطقيه قهرمانلرك ، رستمرك اعصاب اقتدارينى علاوه »
 ايتديكنه قائل اوله جنى كلب .

هله التزام خصم خصوصنده كوسترديكى اقتدارينى كنديسندن
 اول كلان ادبا ايچنده عاكف پاشا مرحومدن بشقه سننده
 كوره مدك .

تزييف معارض و ترغيم انوف يولنده ابداع ايتديكى تعبيرات
 انسانى حيران ايدر .

مقصود من او فهامة اديك آئارندن نمونه كتيرومك دكل ،
آئار عرفانه اولان حيرت ومفتونيتمزي كوسترمكدر . هيچ
شبهه ايتيمز كه كلك مقالات حكيمه واديبهسي كنديسي كي از
وقت اينجده فنا بولمق دكل ، كنديسي عالم ابديتده غنوده خاك
سكون اولدجه حافظه دن حافظه انتقال ايله احيای قرون
ايدرك الى قيام الساعة دوام ايدوب كیده جكدر .

§

بو خارته فطرتك يازي يازمقده كوسترديكی اقتدار تنوع
بر فرده كورولمق خصيصه لردن دكلدر . آلتی يوز سنه لك
اديباتمز اينجده بر خيلي آئار قلم كوردك . مجبول اولدقلى
فضل و عرفان سائقه سيله زمانلرنده هر بری بر وادی ادب
طوتمش اولان فضلاى اسلافدن بر چوغنى يالكر بر طور ايله
نشوه ياب فيض و معرفت بولمق . كتم حقيقت ايتيورز يا
كتابخانه اسلاف الحمد لله ميدانده طور ييور . تحقيق و تحري
خاصه سيده اصحاب تبعدن نزع اولمدي . آراسونلر ، بولسونلر ،
كوسترسونلر . بزده كاله مدانی ويا مقدم بر منشيمز ده
بولنديغنى ادراك ايله اقتضار ايدم .

كلك اك بيوك خاصه سي مسلك اديده التزام ايتديكي فكر
حقيقتي معاصرلرينك قلبنه القا ايدمك طرزده يازي يازمه سي
ايدى . بو سبيله جد وهزلدن هانكي يوله كيردى ايسه
(تمير معذور اوله) موده اولدى . هر كس او يولى التزام

وتقليده باشلادی . كنديسي ايسه اتخاذا ايتديكي طرزلك
هيچ برنده كنديسدن كرى قالمدي . اقتداريني هر برنده
مساوى اولمق كوستردى .

تكلفات لفظيه دن برى اولمق شرطيله برده نثر شاعرانه
ميدانه چيقاردى [*] نظمه ايسه عرب و غرب يولنده اك اول
شعر سويليان او ايدى .

§

كلك قلمى هيچ بر وقت هيچ بر سبيله واسطه سيئات
اولامش و هيچ بروقت هيچ بر صورتله خلاف وجدان نشرياتده
بولنامشدر . دولت و ملتنه اولان محبتى و آنك عظمت و اعتلاى
شانته منحصر بولنان مفتونيتى هيچ بر وطن پرورده كورولمق
درجه لرده دكلدى .

باخصوص اكثر نشرياتنده حسيات دينه سنى دينسزله بيله
ميلان ايمان ويره جك بر بلاغت بيان ايله تصوير ايدردى . امير
نوروز ايله صلاح الدين ابوبى ترجمه حاللرينى ، او ايكي صاحب
جهادك خدمات دينه ده كي اقدامات فداكارانه لرينه مفتونيتدن
طولاني يازمش در .

حقيقت حالده دخى امير نوروزى يازشى ، مشارالهي يدي
يوز سنه صكره احيا قيبيلندن در . چونكه صنايع بديعيه نامنه
[*] تياروريله حكايه لرينك بعض پارچلرى باخصوص مرمره نك
تعريفنى ناطق اولان مقاله مشهوره سيله ايكي ميديللى مکتوبى بو يولده
يازمش شيلردندر .

اختیار ایتدیکی ششقه زنگلری بو عصرده تحمل اولنور
بالردن اولیان (وصافی) اوقویوبده اویله بر سرور دینی
معاصرینه بیلدیرمک، بیاهی شوکستان ایچسده جوهر بولوب
چقارمق قیلندندر.

ثروت افکار، احتشام الفاظ، خالصت بیان، شدت افاده
کی خواص ادبیهده عادتا ایجاد کلام درجهسنده بر قدرتی
حائز ایدی.

یازدینی کلهر، قولاندینی لفظلر منتهیلری دکل مبتدیلری
بیله لغت قارشیدیرمه مجبور ایتیمه جک درجهلرده الفاظمانوسه دن
ایکن، آنک میزاب قلمندن روان اولنجه برتناسب، بر انسجام
فوق العاده پیدا ایدردی. ایشته حقایق فکریه بی تصویردن
عبارت اولان مسلکنک اصابت وسلامته، - لطافتی الفاظده
آرایانلره قارشو - اقامه ایده جکمز برهانلرک بریسیده
بو اسلوبی در.

شوراسی محققدر، که منسوب اولدینی ملتک فطرتده
مندمج اولان عرفان جبلی بی عصرمک کالات وفضائلنه موافق
برطوره تقلیب ایچون یکریمی سنه لک بر مجاهده ادبیه سی کفایت
ایلشدر. بوجهتله برقطعه مشهوره سنده :

« اولورسه م کورمه دن ملتده امید ایتدیکم فیضی

یازلسون سنک قبرمه وطن محزون بن محزون »

قولیله اظهار ایتدیکی ناله مأیوسیت یالکز قائلنک غیوبت
ادبیهسندن طولای وارددر.

یوقسه :

« وظائف جان وتندندر مقدم
بزه افعالزدر روح اعظم
اولورسه کده کیم ایلرحزن وماتم
دکر طوپراغمز بر بویله عالم
نه لر ایتدک علی رغم زمانه »

نخسنده اعلان ایلدیکی فداکاریء حمیت وادعای لیاقت فکرلر-
ینک، که امید ایتدیکی فیضک مقدماتندندر. کالک وفاتندن صکره
دخی قابل زوال اولیه جغنی اثباته قالقشتمق زائددر.

§

عربیده، فارسیده ادبیاتدن مشهور اولوبده کورمدیکی
کتاب یوق ایدی دینسه مبالغیه حمل ایلمه ملیدر.

با خصوص قوه حافظه سی فطرتک کندیسنه رایگان قیلدینی
خواص عالیه نک برنجیلردن معدود اوله جق درجهلرده فوق -
العاده بولندیغندن بر کره منظور ویا مسموعی اولوبده حفظ
ایتدیکی شیرلی اونتمق شانندن دکل ایدی.

جد وهزلدن اولمق اوزره حفظنده ترک، عرب، عجم
وفرانسز لسانلردن سویلنمش بش بیکدن زیاده ابیات منتخبه
وار ایدی.

گاه فردوسینک بر داستانی رستانه بر طور جلادته، گاه
معلقات سبعة دن بر قصیده بی، هان کندیسینک نظم ایتدیکنه
احتمال ویریه جک بر طرز فصاحتله وگاه عرفی ویا نصیدن بر

منظومه‌بی او ایکی شاعرک مخصوصاتندن اولان بر لسان متانتله
از برندن او قوردی .

هله بزجه اسملری ایشیدلمه‌مش عثمانلی شاعرلرندن یوزدن
زیاده‌سنگ غزل ویتلری آنک حفظنده ایدی .

آلمانیاک، انکلتره‌نک، حاصلی اقوام فاضله‌دن هر هانکیسنگ
اولورسه اولسون، سیاسیات و ادبیاتدن اولوبده فرانسز لسانه
ترجه و نقل اولمش آثار مشهوره‌سنی هان کاملاً او قومشدر .
بونلردن بشقه فقه کبی، کلام کبی ایکی فن جلیله‌ده منسوب
و آنلره متعلق مسائل غامضه‌نک اکثریسی متفهم ایدی .

هله تاریخده، زمانغزده بر ایکنجیسنی کورمدیکمزی
هیچ بروقت اعدامن کری طورمیز .

اوروپادن عودتندن صکره شرح موافقی ترجمه‌یه باشلامش
واوچ بش فصلنی یازمشدر .

پارسه بولندیغی زمان حقوق علامه‌لرندن (امیل آقولا) دن
فن حقوقی و اداره‌بی تحصیل ایتدیکی کبی، بالخاصه اقونومی
پولیتیکله‌ده اشتغال ایلشدر .

§

آثار منتشره‌سی شونلردر :

تراجم احوال‌دن :

صلاح الدین ایوبی - یاوز سلطان سلیم - فاتح - امیر
نوروز - (اوچنجی دفعه اوله‌رق مؤلفی طرفندن تکرار
تصحیح و طبع اولمشدر)

تیاترو حکایه‌لری :

وطن ، (آلمان و روس و فرانسه لسانلرینه دخی ترجمه
اولمشدر)

کل نهال - عاکف بک (صکره‌دن تصحیح اولمشدر)
زوالمی چوجق . انتباه . جزمی .

رساله‌لری :

دور استیلا ، بارقه ظفر ، قانیزد ، حکمة الحقوق ، عرفان
یاشایه مکتوب ، مه‌پرزون مؤاخذسی ، تخریب ، تعقیب ،
مقدمه جلال ، بهار دانش ، منتحبات تصویر افکار .

مقالات متنوعه‌سی :

تصویر افکار ، مخبر ، حریت ، بصیرت ، عبرت ، جدیقه
اتحاد ، صداقت ، وقت غزته‌لرنده نشر اولمش بشیوز قدر
بند مخصوصلردر .

هله هربری بر درس حکمت و ادب اوله‌رق احباسنه ویا
محتاج تشویق کوردیکی نورسیدکان‌ادبه یازدیغی مکتوبلر بر آریه
کثیریله‌جک اولسه قاموس بیوکلکنده بر قاچ جلد کتاب اولور .
غیر مطبوع آثاری :

قره بلا (تیاترو) جلال الدین خوارزمی (کذا)

ترجمه‌لری :

ژان ژاق روسونک شرائط اجتماعی (ناتمام) مونتسکیونک
روح الشرایعی ، باقونک بعض آثاری ، وولنه‌یک لارویین
دو پالمیری .

قوندوره سەنک «تاریخ ترقیات افکار بشر» عنوانی اثر
کریسک، بر قسم کیسی .

مشارالیه، بو اثر لرندن بشقه وطن و ملتته بر خدمت عظمی
ایفاسیله مشغول ایدی، که اوده (عثمانی تاریخی) ایدی. اثر
مذکور کمالک شانسه لایق و بولندی دین دور ترقی و عرفانک طور
حقیقتکارانه سنه موافق اولمقله برابر، بو دولت معظمه نیک
ادوار عظمت و شوکتیله، تجدد قرون وازمان ایله انقلاب
ایستدیکي اطواری ناطق ایدی.

یالکز مقدمه سی بعثت محمدیه دن ظهور سلطنت عثمانیه یه
قدر آسیا و آفریقا و اوروپا قطع لرنده طالع و آفل اولان
حکومات اسلامییه ی غننه سیله شامل اولدینی حیثیته بر تاریخ
عمومی اسلام اطلاقه احرا در. با خصوص یالکز بو مقدمه
بیک بشیوز طبقه کاغد اوزرینه یازلمشدی.

هله (هامر) کبی سلطنت سنیه نیک بر چوق عنایات
و تمهیلاتنه نائل اولمقله برابر، جیلتنده اولان ردائت الحاسیله
دولت عثمانیه یی بیک درلو عزویات سقیمه ایله ماهیت حقیقیه سنندن
تجرید ایدرک جهان مدینتک بر آفت ذی حیاتی شکنده تصویره
غیرت ایدن یادکارک اسنادات غرضکارانه سنی و نایق معتمده
ایله رد و ابطلاده کوستردیکي همت و حمت آلتی یوز سنه دن
بری خاک بر سر فنا اولان اجداد عظامنک ارواح مبارکه لرینی
تطیب ایده جک درجه لرده ایدی. نه فائده که بو اثر جلیل نام
صلاحه بورنمش بر مفسد کشتینک بلای شامتیله موقع انتشاره
وضع اولندیغی کون منع ایدلمشدر.

امید وارزکه - ولو یازلدینی قدری اولسون - مؤرخنک
خاکنه حرمة مظهر انتشار اولور. چونکه سلیمان قانونی یه
قدر اولان جلد کیری تمام اولمشدر.

خاتمه

کمالک مزیات فضل و عرفانی حقیله تعریف ایتک ایچون
انسانک آنک قدر قوه اقتداره مالک مالک بولنمی اقتضا ایدر.
بو اقتدار ایسه کنديسنه خاص اولان بخشایش قدرتدن
ایدی. بو سببله ذاتاً عجزدن بشقه سرمایه سی اولیمان بو شا کرد
معرفتی او نادره فطرتک فضائل عالیه سنی تصویر ایچون ینه
کنديسنک، بعض اعاضمک تصویر ماهیتنده ابداع ایلدیکي
اوصاف مخصوصه یی استعمالدن بشقه چاره بوله مامشدر.

شیخ غالب حسن و عشقنک خاتمه سنده :

«اسرارینی مثنویدن آلام»

چالدم ولی میری مالی چالدم»

قولیله جناب مولانک اقوال حکیمه سنندن اقتباس ایلدیکي
آکلاتمق ایسته مشدر.

کمالک قبر محترمندن نباشانه اغتصاب فضلیته جسارت
ایده میه جکمز کبی متروکات فضل و عرفانی (مال میری)
قیلندن دخی اولسه آنی سرقتله دکل، (مال میری کبی) صیانتله
مکلفز.

ایشته تاریخ ادیبسنی تصویر ایتک ایستدیکمز بو صاحب

دها اون کون قدر خناق صدری به مبتلا اوله رق [۱] ربیع
الاولنک یکریمی سکرنجی کونی ساعت سگری ۲۰ کچهرک ۴۸
یاشنده ترک معرفتخانه دنیا ایلشدر .

« ماضی ماضی وجف القلم »
حکمی اتمام ایدنجه خامه صنع قدیم
شحنه موت ایلز بر لحظه تاخیر زمان
بسم الله الحی القيوم
« کل من علیها فان »

ابوالضیاء توفیق

حاشیه

کال، بودولت معظمه نیک مؤسسين مستقله سندن ارلان شهزاده سلیمان
باشانک مقتون حمیت وشجاعتی ایدی بوسبيله وفاتسندن صکره غازی
مشارالیهک قربنده احراز مقام ایتمکی آرزو ایلردی . بناء علیه وقوع
بولان عرض واسترحام اوزرینه طرف همیون حضرت پادشاهیدن، نعتشک
ساقزدن نقلیه لایرده دفننه مساعده بیورلشدر .
[۱] وفاتندن ایکی کون مقدم یازمش اولدیفی برمکتوبک - که
خبر ارنحالندن اوچ کون صکره یدیمه واصل اولشدی - خسته لکنه دائر
اولان قره سی شودر .

بن اون کوندن بری کیفسزم . برفنا صوغوغوی المشم، برونشیت،
معدده فسادی، باسور بر پینه قارشدی اغلانندی . ایکی اوچ
کون اول ایلیکه بوز طومشمدم . بوکون عارضه لر بتون بتون صاوشدی
کپی کورینور . الله ویرسده نکس ایتمسه . کیفسزلکک بورغونلغی
بوندن زیاده یازی یازمقلغمه میدان ویرمیور . باقی دما

قرداشک کال

فی ۱۷ تشرین ثانی سنه ۳۰۴ کال

بهاسی ۶۰ باره در

MAZI VOT
Kutubkhana Ashraf
70

میرزا محمد تقی خان

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.788

در سعادت

۲۳۲۷

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.788

میر جوهر نامہ مکتبہ الہ آباد

بر برہمزدن ایدلی افتراق
شوبلہ خیال ایتدی فلک کیم ثنی
ذہنہ نقش اولمشیکن صورتہم
سندہ بکا بکنزدنرہ بن بنی

MAJLIS
KUTUPHANESI

﴿ کمال ﴾

نه خطا ایلدک ای تیرکج انداز فلک
ملتک کلدی جکر کاهنه طور دی بیکان

کمال گبی برداهیة عرفانک ترجمه حالی یازمق بکا نصیب
اوله جغفی کیم خاطره کتیرردی . ولو بر آن اولسون بویله بر
فکرده بولتمقلغم لازم کلسه ایدی بیخی پاره لردم .
حقیقت بوایکن اوخارقه روزکارک فقدانی ادراک ایلدم .
دنیا ده اک مقدس طانیدیغم شیلره قسم ایدرم ، که نم ایچون
آنک غیبوتندن دلخراش بر بادره مصیبت متصور دکلدر .
کاشکی اوخبر مصیبتی ادراکدن اول باشمه برصاعقه اصابت ایتمش
اولسه ایدی ، نه قدر اصابت ایتمش اولوردی .

کمال نه ایدی ،
بر بارقه عرفان .

یاهیچ بارقه بی تصویره امکان متصور میدر ،
مع مافیة بن بوراده — ولو بر زمان ایچون اولسون —
تأثراتمه غلبه ایله وظیفه می ایفایه چالیشه جغم ؛ چونکه بی وظیفه
پرور ایدن آنک التزام وظیفه ده گوستردیکی اعتسا ایدی .
(خدا صفا ودع ما کدر)

کال بك ، والده سنك پدری عبداللطیف پاشا تکفور طاغی
محصلی ایکن ۱۲۵۶ شوانک ینگری آلتنجی گونی اوراده زیتساز
مه دو وجود اولمشدر. حتی ولادتنه برتعمیه ایله شعرادن عارف
افندی نامنده برذات « ایردی شرف بودهره محمد کال ایله »
تاریخی سویلش .

مشارالیه تاریخ عثمانیده پک چوق محائف شاروشرف استیعاب
ایتمش بر دودمان جلادت و سیاستک زمانزده ادراک اولتمش
یکانه نمره سی ایدی .

پدری مصطفی عاصم بك آنک پدری سلطان سلیم ثانیك
سرقرناسی شمس الدین، بك آنک پدری شعرادن قپودان دریا
احمد راتب پاشا ، آنک پدری ایسه نادرشاه ایله محارب وغالب
اولان مشهور مدراعظم طوبال عثمان پاشادر .

مشارالیهك کندی اقوال باقیه سنندنرکه : « نجات انسان
ایچون حقیقت حالده ایستلمیهك شیردندر دیه میز . البته
طاهر برنسیدن کلك رذیل بر بابانك صلبدن کلمکدن ، انسانیتك
کافه مزیااتی ادراک ایدنلرجه مر جحدر »

دیك ایسترزکه کال بك، نسباً دخی حقیقتاً فضائل وجلائل
ایله آراسته بر خاندانك فرزند نجیبی ایدی . مع مافیله کال معروف
بر خاندانه منسوب اولماش اولسه دخی کندیسی بر خاندان
شرف وجوده کتیرن عالی فطرتدن ایدی . چونکه کال اجداد ایله
فخر ایدنلردن اولمدینی حالده زمانی آنک وجود ایله افتخار
ایلردی . بناء علیه آنک سلسله سی کنسندن بالامسی طبیعی دره

چونکه مشار الیه باشلی باشنه بر دورتشکیل ایدن اعظم ایدی ،
کال بك ، درت بش آی بازید رشديه سنه ، بر قاج آیده
والده مکتبته دوام ایلمش واون ایکی یاشنده ایکن ۶۷ ده بیوک
پدریله قارصه عزیمتدن طولانی بردها مکتبه کیده مامشدر .
ایشته کالک عقللره وله ویره جک احاطه کلیه فضل و صرفانی هب
کندیسنک نمره سی واجتهادی ایدی .

کال بکک ابتدای اشتهاری شعرله در . حتی نامی میدانه
چیققدینی زمان (نامق) بك دیه یاد او توردی . کندیسنک بادی
اشتهاری ایسه :

« ظم ورنك كثرت بر تو نور خدادندر

تلون هیأت اشیهاده تأثیر ضیادندر »

مطالعنی حاوی اولان غزلی ایدی . اوتاریخده ایسه کال

۱۷ یاشنده ایدی .

شعرده اختیار ایندیکی مسلك نفی و فهم یولی ایدی . او یولده

ایسه حقیقه او ایکی صاحب مالک غبطه رسان اوله جق پک چوق
پارلاق شعرلری کورلمش وهؤ خراً :

« بزاول عالی هم ارباب جد واجتهادز کم

جهانگیرانه بر دولت چیقاردق بر عشرتدن »

یلتنی حاوی اولان قصیده مشهوره سی یولنده حماست افکار

وحسیات علویه سنه تر جان اوله جق شعرلر سویامشدر .

یتمش طقوز تاریخنده تصویر افکاره محرر اولمش ایدی .

کندیسی ایسه اون یدی یانندن بری باب عالی ترجه او طه سنه

فحیحجه پبروانی ایسه آغاز عهد ظهورلری اوانی حسیله هنوز
قلتمده ایدی .
ایشته بوارالقمده ایدی، که تصویر افکار ایله روزنامه جریده
حوادث آرسنده مهود «مبحوثة» عنها «مباحثه سی میدان»
کلدی .

اووقته قدر غرته لرده بویولده مباحث جریانی سابق الامثال
دکل ایدی . چونکه تصویر ک ظهورینه قدر ذاتاً ترجمان احوال ایله
جریده دن بشقه غنیه یوق ایدی، بناءً علیه بومباحثه طرز قدیم
یله طرز جدیدی یکدیگر ندن ابدیاً بیرمه پک بیوک خدمت ایلشدره
بناءً علیه اوتاریخین اعتباراً ادبیات جدیده «یعنی صحیحجه
وجود بولمقه باشلدی . بالطبع منتدیینی ده تکثرا ایلدی . زیراماضینک
محصول صرفانی — نه قدر پارلاق، نه رتبه شه شه نشر اولسه —
غیون اخلافی خیره دار ایده چک رونق و مزبقتی حائر اوله ماز .
(اسکل زمان مسلك و رجال)

او مباحثه ختام بولدیغی صروده ایدی که علامه ادب شناسی،
بر سبیله پارسه چکله ک، تصویر ی منحصرأ کمالک عهد
صرفانه ترک ایلدی . (۱۲۸۱)
کمال ایسه بوناریخده هنوز ریمان شابدن قورتلش برکنج
ایدی . تترده ایسه نظمه کی قوت و اقتدارینه نسبتله طفل
نوهوس صایه ایدی . بناءً علیه طبعا شاعر یر ایلش اولان
بونارده فطرت، محبوب قابی اولان شعر ی ترک ایتمک و آکابدل
سیاسیاتی «ممشوثة و جدان» ایتمک مجبور اولدی .

دوام ایتمکده ایدی . فقط بزجه مقصود آنک دوام ایتمدیگی قلم
دکل ، وفاته قدر دست عرفانندن برقرینی قلم اولدیغندن ،
مضبوطات و ملاحظاتی اوقطه نظر دن یوروتجه
ایشته طایفه مز کمالک اصل مبدأ اشتهار ادبی و سیاسی
بوتاریخدر .

حق یوتاریخدن اعتباراً (نامق) مخلص شاعرانه سی .
(کمال) نام صحیحجه ولوله ساز عالم ادبیات ارلمه باشلامشدر .

§

تصویر افکار ک ظهوری دور جدید ادبیات مزک فاتحه سی در .
استاد اعظم کمال اولان شناسینک تأسیس بدیی اولان اوورقه
حوادث، ایکی سطر دن عبارت بروقه طایفه قدر کافه مباحثه
بربشقه طرز افاده تحیر و نشرده دوام ایلدیکندن ، پک آز
زمان ایچنده خلقک فکر و لسانی بر طریقه تحول استمدادینی
کوسترمکده بانلادی . انسانه اسکی بولده یازلمش اثر لر جادی
کورمش قدر قورقوج و عادی بولده یازلمش شیلر بی ادبلر لسانی
قدر مستکره کورونمکده باشلامش ایدی . حال بوکه طرز قدیمک
تصنیع سامه فرینه مجذوب ویا مغلوب اولانلره مسلك جدیدک
— خیالات و همی و غلومطلق و بازیجه الفاظ دن عاری اولان —
حقیقت پرستلکینه منجذب بوانلر آرسنده بر محشر جدال
تشکل ایتمکده باشلامش ایدی .

مسلك قدیم اربابی زمانلری جهتیله بالطبع کثرتده و ادبیات

انسانك بر ميل جبل ايله پرستش ايتديكي بر شينئي، برسوق
ضروري ايله ديكر بر شيله استبدال ايتسي بك چوق مجاهده
نفسه توقف ايدر . بوكا ايسه دنيايه التزام وظيفه فكريدن بشقه
بر قوه مجبره منصور دكلدر .

مجاهده نفس ايله هوساتنه غلبه ايسه هر كسك كاري دكل
قطرت عاليه صحابك داخل اقتدار ايدر . فطر - ماليه صحابك
ايسه التزام وظيفه اك مقدس شمار ايدر . بوشماري محافظه ده
ثابت اولانلك ايسه ايناي ملت الى قيام الساعة شكر كنار ايدر .

واي ! او وظيفه ناشناسه ، كه بودنياي فائده نفع ناس ايله
خير ناس شرفي كافي ايكن اغراض نفسانيه سني تطيبه چالشمق
لاجل كار ايدر .

§

کمال ، ظهور و زنده شدن ارتحاله قدر شاعر اوله رق دوام ايتش
اولسه ايدى ؛ نهايت بو عصر ادراكات و تجلياته لايق و بناء عليه
تختي به فائق بر شاعر اولوردي ، فقط شهريله جان و جهانندن
زياده سوديكي ملتنده ، حصولي اميد ايتديكي فيض ترقى به حس
ايتمكه موثق اوله ماز ايدى . چونكه شهرله خدمت ايدمه مز ايدى .
(المرء عدو لما جهل) قاعده سنه اتناداً حقمزده سوء
ظنه در شولمه ميني رجاي ايدر . بز شعري انكار ايدنلردن دكلدر .
ايمكس بر ملتك قوه ناطقه سي ادبيات و او ناطقه نك آهنگ
طبيعي سي شعر اولديني اعتراف ايدر . مقصد من اقسام اديدن

اولان نظمك، ادبياتك ركن اصليسي اولان نثر قدر مفيد
ارلمديني نفهيمدر .

ايكيسيله بو عصرك يتشد ايتديكي دهات صرفاندين اولان
هوغو ، ايله تيئري ، كوز اوكنه آيرسقى - حتى مزيات
شاعرانه سنك فوق العاده لكي جهته هوغويي اوج اعلاي
انتباه اصعاد ايتديكمز حاليه دخی - تيئرك ادبيات سياسيه
سيله مملكتنه ناقدر نافع خدمات اراز ايتديكي اعترافه مجبور
اولورز . فقط بومزيتي هوغوده كوره مديكمزي سويلكندنه
چكمنه بز .

سياسيات معشوقه و جاني ايدى ديمش ايدك . كمال شعر
نقطه نظرندن عثمانلي و ايران و شعرا سي ايجنده تفهينك حائر
اولديني مرتبه اقتداره واصل اولمش بر شاعر تصور ايتمز
و مشار اليهك - بلافتك بر طرز و ستمانه سي الطلاقه شايد اولان -
منظوماته قنون ايكن ، سياسيانه اولان حرمت وظيفه پرورانه سي
سائقه سيله ضيا پائيني

د پيرام كبي بر خر زمانه

قيدي او يكانه جهانه

قولندن طولاي احباب آره سنده دكل ، مخاصمين مياننده
بيله تقوه اولنه ميه حق سوزرله مؤخذه ايلمشدر . ايشته وظيفه
محافظه مسلك مزيتي بويه اولمق لازم كلير .

حاصلي كمال ، مجبور اولديني قدرث خارق العاده عرفاني ،
ادبياتك سياسيات و اخلاق قسملرينه حصر ايتمكله برابر ، بولنديني

و حقیقی غبار تلاش و شماتله ستره چاشمق (بالچیقله کونشی
صیوامده) قاشمق کبی ساعیلرینک خبت و حاققلریندن بشقه
بر نمره کوستره من ایدی. بناءً علیه کال مسلمانک اصابت
و حقیقتندن امین بولندیفی جهتله بو کروهک طمن و شماتنه
قطماً اهمیت و یرمه مشدر .

§

کمالک مزیات ادبیه سندن بریده حدت لساندر . حقیقه
یا تخریک حمیت و یاتصو یرنجت ایتک ایستدیکی زینلرده
کوستردیکی شدت لسان وحدت افادهیه باقیله جق اولسه انسانک
« قوه ناطقهیه قهرمانلرک ، رستمک اعصاب اقتدارینی علاوه
ایتدیکنه قائل اوله جتی کلیر ،

هله التزام خصم خصوصنده کوستردیکی اقتدارینی
کندیسندن اول کلان ادبا ایچنده عاکف پاشا مرحومدن بشقه
سنده کوره مدک .

تزییف معارض و ترغیم انوف یولنده ابداع ایتدیکی تعبیرات
انسانی حیران ایدر .

مقصد من اوفهمه ادبک آتارندن نمونه کتیرمک دکل ، آثار صرافانه
اولان حیرت و مفتونیتیمزی کوسترمکدر . هیچ شبهه ایتیز که
کمالک مقالات حکمییه و ادبیه سی کندیسی کبی از وقت ایچنده فنا
بولوق دکل ، کندیسی عالم ابدیتده غنوده خاک سکون اولدقجه
حافظه دن حافظه یه انتقال ایله احیای قرون ایدرک الی قیام الساعه
دوام ادوب کیده جکدر .

§

« کزاف بی نهایت) « بن مرتبه جهامی بیلورم » دیور . سک .
« ایشته سکا بر عباره سویلیم ، که سنک عباتدن کوزلدر : بن هم
« کندی مرتبه جهامی ، هم سنک درجه صرافانکی بیلیم .
« بنله مخبرهک واسطه استفاده دکلدر . عادتاً بزم فقیر خواجه .
« لرمنک مدرسه لرده اعتیاد ایتدکاری مذاکره در . بنم مقصدم
« ایسه کندی علمی تصدیق ایتدیرمک دکل ، آرقداشلمغی
« تصدیق ایتدیرمکدر . مکتوبلرکم هدنی بریره طوبلار سک
« بوفکرده بولندیغمه دلالت ایدر ، دیمشدر .

ایشته شناسی مسلمانکنک ، که - قایق فکریه یه لسان
و یرمکدن عبارتدر . بو عصرک کالات معارفیله توسیع و تزییفنه
موفقیته ادبیات عثمانیه بی عنوانه لایق بر طرز مخصوصه تحویله
موفق اولان کال ، نزاهت مجبوله و اخلاق فاضله سی
حسیده کندیسی ، مقتون عرفانی اولان اذکیای یارانیه شریک
ادب منزله منه تنزل ایدرک « سنک بنله مخبرهک واسطه استفاده
دکلدر . طاتاً مذاکره در » دیه جک قدر ادب نزاهت شعار ایدی .

دنیاک هر طرفنده جاری اولدینی اوزره کال دخی ،
مسالک حقیقه پروانه ادبندن طولانی بک چوق خصوصته
اوغرامشدر . فقط بو خصوصت کندی تعبیری وجهله
« یا اختیارلق سینه سیله آقده طوره میانلرک و یا خلقنک مساعد
اولدینی یرله چیقمه چالیشوبده ، مقدر اوله میانلرک سقوطندن
اطرافه طاغیلان طوپراقلر قیلندن « بناءً علیه مدت فورانی
برسیغاره دومانق قدر قصیر ایدی ولو اولسه بیله خورشید رفت

کالک قلمی هیچ بروقت هیچ برسببیه واسطه سیدت اولماش
وهیچ بروقت هیچ بر صورتله خلاف وجدان نشریائده
بولنماشدر . دوات ومنتبه اولان محبتی وآنک عظمت واعتلائی
شائنه منحصر بولنان مفتونیتی هیچ بروطن پرورده کورلمش
درجه لرده دکلمدی .

باخصوص اکثر نشریائده حسیات دینیه سنی دینسز لره
بیله میلان ایمان ویره جک بر بلاغت بیان ایله تصویر ایدردی .
امیر نوروز ایله صلاح الدین ایوبی ترجمه حاللینی، او ایکی صاحب
جهادک خدمات دینیه ده کی ادوات فداکارانه لرینه مفتونیتندن
طولای یازمشدر .

حقیقت حالده دخی امیر نوروزی یازشی، مشارالیه ییدی
یوز سنه صکره احیا قیلمندندر . چونکه صنایع بدیهیه نامنه اختیار
ایتدیکی شقه شقه زنا کبری بو عصرده تحمل اولنور بلالردن
اولیان (وصافی) اوقویوبده او ایله بر سرور دینی معاصرینته
بیلدیرمک، بیاغی شوکستان ایچنده جوهر بولوب چیقارمق قیلمندندر .
ثروت افکار، احتشام الفاظ، خالصت بیان، شدت افاده کی
خواص ادبیه ده عادتنا ایجاد کلام درجه سنده بر قدرتی حائر ایدی .

یازدینی کلمه لر ، قوللاندینی لفظلر منتهیلری کل مبتدی لری
بیله لغت قارشدر منه مجبور ایتیه جک درجه لرده الفاظ
مانوسه دن ایکن، آنک میزاب قاهندن روان اوانجه بر تناسب
برانسجام نوق العاده پیدا ایدردی . ایشته حقایق فکریه یی

بو خارقه فطرتک یازی یازمده کوستردیکی اقتدار تنوع
بر فرورده کورولمش خصیصه لردن دکلمدر . آتی یوز سنه لک
ادیاتمز ایچنده بر خیلی آثار قلم کوردک . مجبول اولدقلری فضل
وعرفان سائقه سیله زمانلرنده هر بری بروادی ، ادب طومش
اولان فضلالی اسلافدن بر چوغنی یالکنز بر طور ایله نشوویه باب
فیض و معرفت بولدق . کتم حقیقت ایتیمورزیا . کتابخانه اسلاف
الحمدالله میدانده طور ییور . تحقیق و تحریی خاصه . یدیه اصحاب
تبعدن نزع اولغدی . آراسونلر ، بولسونلر ، کوسترسونلر .
بزده کاله مدانی و یامقدم بره شیمز دها بولندینی ادراک ایله
افتخار ایدلم .

کمالک اک بیوک خاصه سی مسلك ادبه التزام ایتدیکی فکر
حقیقی ماصر لرینک قلبنه القا ایدجه طرزده یازی یازمه سی
ایدی، بوسببیه چدوهزلدن هانکی یوله کوردی ایسه (نعیر معذور
اوله) موده اولدی . هر کس او یولی التزام وقلیده باش-لادی
کندیسی ایسه اتخاند ایتدیکی طرز لک هیچ برنده کندیسندن
کری قلمدی . اقتدارینی هر برنده م-اوی اوله رق کوستردی .
تکلفات لفظیه دن بری اولمق شرطیه برده نثر شاعرانه میدانه
چیقاردی [۱] نظمه ایسه عرب و غرب یوانده ائ اول
شهر سویلیان اوایدی .

§

[۱] تیاترولر ایله حکایه لرینک بعض پارچه لری باخصوص مرمره نک تعریفی
ناظمی اولان مقاله مشهوره سیله ایکی میدیالی مکتوبی بویولده یازلمش شیلردندر .

تصویردن عبارت اولان مسلیکنک اصابت وسلامتته ، —
لطفاتی الفاظده آریانلره قارشى — اقامه ایده جکمز برهانلرک
بریسیده بواسلوبی در .

شوراسی محققدر ، که منسوب اولدینی ملتک فطرتنده
مندمچ اولان عرفان جبلی بی عصرمزنک کالات وفضائلنه موافق
برطوره تقلیب ایچون یکریمی سنلک بر مجاهدۀ ادیبیه سی کفایت
ایشدر . بوجهتله بر قطعه مشهوره سنده :

« اولورسه م کورمه دن ملتده امید ایتدیکم فیضی
یازلسون سنک قبرمده وطن محزون بن محزون »

قولیله اظهار ایتدیکی ناله « مایوسیت یالکنز قائلنک غیوبت
ابدیه سندن طولایی وادیر .
یوقسه :

« وظائف جان و تنددر مقدم
بزه افه المنزدر روح اعظم
اولورسه کده کیم ایلرحزن و ماتم
دکر طوپراغمز بر بویله عالم
نملر ایتدک علی رغم زمانه »

شمسنده اعلان ایلدیکی قداکاری حیت وادمای لیساق
فکرلرینک ، که امید ایتدیکی فیضک مقدماتنددر . کالک وقاتندن
صکره دخی قابل زوال اولیه جتی اثباته قالمشقی زائددر .

عربیده ، فارسیده ادبیاتدن مشهور اولوبده کورمدیکی کتاب
یوق ایدی دینسه مبالغه یه حل ایدلمه مایدیر .

باخصوص قوه حافظه سی فطرنک کندیسنه رایگان قیلدینی
خواص عالیهنک برنجیلرندن معدود اوله جق درجه لرده
فوق الماده بواندیقندن بر کره منظور ویا سمعی اولوبده حفظ
ایتدیکی شلری اوتیق شانندن دکل ایدی .

جدو هزلدن اولقی اوزره حفظنده ترک ، عرب ، عجم
وفرانسز لسانلرندن سویلنمش بش بیئدن زیاده ابیات .
وار ایدی .

کاه فردوسینک بر داستانی رستمانه بر طور جلادنه ، کاه
مماقات سبه دن بر قصیده یی ، همان کندیسنک نظام ایتدیکنه احتمال
ویریله جک بر طرز فصاحتله وکاه عرفی ویا نفعیدن بر منظومه یی
او ایکی شاعرک مخصه وصاتدن اولان بر اسان متاتله ازرندن
اوقوردی .

هله بزجه اسملری ایشیدلمه مش عثمانلی شاعرلرندن یوزدن
زیاده سنک غزل ویتلری آنک حفظنده ایدی .

آلمانیانک ، انکله ترهنک ، حاصلی اقوام فاضله دن هر هانکیسنک
اولورسه اولسون ، سیاسیات وادبیاتدن اولوبده فرانسز لساننه
ترجمه و نقل اولمش آثار مشهوره سی همان کاملاً اوقومشدر .
بونلردن بشقه فقه کی ، کلام کی ، ابکی فن جلیله ده منسوب

مقالات متنوعه سی :

تصویر افکار، مخبر، حریت، عبرت، بصیرت، حدیقه، اتحاد، صداقت، وقت غزت لرزده نشر اولغش بشیوز قدر بند خصوصاً لردر .

هله هربری بردرس حکمت و ادب اوله رق احباسه ویا محتاج نشوایق کوردیکی نورسیدکان ادبه یازدینی مکتوبلر بر آره یه کتیریله جک اولسه قاموس بیوککلکنده برقاچ جلد کتاب اولور. غیر مطبوع آثاری :

قره بلا (تیارو). جلال الدین خوارزمی (کندا)

ترجمه لری :

ژان ژاق روسونک شرائط اجتماعی (نا تمام)، مونتسکیونک روح الشرابی، باقونک بعض آثاری، وونیک لار، این دو بالبری. قوندوره سونک « تاریخ ترقیات افکار بشر » عنوانی اثر کزینک بر قسم کلیسی .

مشاریه، بوازلرندن بشقه وطن و ملتیه بر خدمت عظمی ایفایله مشغول ایدی، که اوده (عثمانی تاریخی) ایدی. اثر مذکور کالک شاهانه لایق و بولندینی دور ترقی و عرفانک طور حقیقتکارانه سنه موافق اولمقله برار، بودرات معظمه تک ادوار عظمت و شوکتیه، تجدد قرون و ازمان ایله انقلاب ایتدیکی اطواری ناطق ایدی .

یالکیز مقدمه سی بیئت محمدی دن ظهور سلطنت عثمانیه یه

و آنلره متلق مسائل فاضله تک اکثر بسنی متفهم ایدی .

هله تاریخیه زمانزده براینک جنینسی کورمدیکمزی هیج بر وقت اعدادن کری طرفه یز .

اوروبادن عودتندن صکره شرح موافقی ترجمیه باشلامش و اوچ بش فلسفی یازمشدر .

پارسیده بولندینی زمان حقوق علامه لرندن (امیل آقولا) دن فن حقوق و ادارینی تحصیل ایتدیکی کبی، بالخاصه اقونومی پولیتیکلده اهتمام ایلمشدر .

§

آثار منتشره سی شونلردر :

تراجم احوال دن :

صلاح الدین ایوبی - یاوز سلطان سام - فاتح - امیر نوروز - (اوچنجی دفعه اوله رق مؤلفی طرفندن تکرار تصحیح و طبع اولمشدر) تیازو حکایه لری :

وطن، (آلمان و روس و فرانسه لسانلرینه دخی ترجمه اولمشدر) کل نهال - عاکف بک (صکره دن تصحیح اولمشدر) زواللی چو جق. ابتباه . جزمی .

رساله لری :

دور استیلا، بارقه ظفر، قانونیه، حکمة الخروق، عرفان پاشایه مکتوب، مه پرزون مؤاحده سی، تخریب، تمقیب، مقدمه جلال، بهار دانش، منتخبات تصویر افکار .

آسیا و آفریقا و اوروپا قطعه لرنده طامع و آفل اولان حکومات
اسلامیه بی عنعنه سیله شامل اولدینی حیثیتله برنارخ عمومی
اسلام اطلاقنه احراردر . باخصوص یالکز بومقدمه بیک بشیوز
طبقه کاغد اوزرینه یازاشدی .

هله (هـامه) کبی سلطت سینه نک برچوق عنایات
وتسه بلاتنه نائل اولقله برابر ، جیلننده اولان ردائت ودنائت
الجاهلیله دولت عثمانیه بی بیک درلو عنیه یات سقیمه ایله ماهیت
حقیقه سندن تجرید ایدرک جهان مدینتک بر آفت ذی حیاتی
شکلنده تصویره غیرت ایدن یادکارک اسنادات ضررکارانه سنی
ونایق معتمده ایله ردوابطالده کوستردیکی همت وحییت آلتی یوز
سندن بری خاکبرسرفنا اولان اجداد عظامنک ارواح مبارکه
لرینی تطیب ایده جک درج اولده ایدی . نه فائده که بوانر جلیل
نام صلاحه بورتمش برمفسد کشتینیک بلائی شتابتله موقع انتشاره
وضع اولدینی کوز منع ایدلمشدر . امید وارزکه ولویارلدینی
قدری اولسون . مورخنک خاکنه حرمة مظهر انتشار اولور .
چونکه ساجان قانونیه قدر اولان درت جلد کیری تمام اولمشدر .

خاتمه

کمالک مزیات فضل و عرفانی حقیله تعریف ایتک ایچون
انسانک آنک قدر قره اقتداره مالک بولنمی اقتضایدر . بواقدر
ایسه کندیسنه خاص اولان بخشایش قدرندن ایدی . بوسبیله

ذاتاً عاجزدن بشقه سرمایه سی اولیان بوشا کرد مرفقی اولادره
فطرتک فضائل مالیه سنی تصویر ایچون یینه کندیسنک ، بعض
اعاطمک تصویر ماهیتده ابداع ایلدیکی اوصاف مخصوصه بی
استعمالدن بشقه چاره بوله مامشدر .

شیخ غالب حسن وعشقتک خاتمه سنده :

« اسرارینی منویدن آلدیم »

چالدم ولی میری مالی چالدم »

قولیله جناب مولانک اقوال حکمیله سندن اقتباس ایلدیکی
آکلاتیق ایستمشدر .

کمالک — قبر محترمندن نباشانه اغتصاب فضیلتیه جبارت
ایده میله جکمز کبی — متروکات فضل و عرفانی (مال میری)
قیلندن دخی اولسه آنی سرققله دکل ، (مال میری کبی)
صیانتله مکلفدر .

ایشته تاریخ ادیبسنی تصویر ایتک ایستدی کمز بوساحبدها اون کون
قدر خنق صدری یه مبتلا اوله رق [۱] ربیع اولک یکر می
سکزی نجی بازار کونی ساعت سکزی ۲۰ کچهرک ۴۸ یاشنده
ترک معرفتخانه دنیا ایلمشدر .

« بعضی ماضی وجف القلم »

حکمنی آتام ایدنجیه خاتمه صنع قدیم
شحنه موت ایلز بر لحظه تأخیر زمان

بسم الله الحی القیوم
« کل من عابها فان »

ابوالضیا توفیق

حاشیه

کال ، بو دولت معظمه نك مؤسسين مسـتقله سندن اولان شهزاده سليمـان پاشـا نك مفتون حميت و شجاعتی ایدی بو سبيله وفاتندن صكره غازی مشار اليه ك قریبده احراز مقام ایتیمی آرزو ایلردی . بناء علیه وقوع بولان عرض و استرحام اوزرینه طرف هایون - حضرت پادشاهیدن نشینك ساقزدن بولایره دفینه مساعده بیورلمشدر .

[۱] وفاتندن ایکی کون مقدم یازمیش اولدینی برمکتویك - که خبر ارتحالندن اوچ کون صكره یدیه واصل اولمشدی - خسته لکنه دائر اولان فقره بی شودر .

زین اون کوندن بری کیفسزم . برفنا صوغوق آلمشم ، برونشیت ، معده فسادی ، باصور بربرینه قاریشدی ... اغلاتدی . ایکی اوچ کون اول ایلیکه یوز طومشم . بوکون عارضه لر بتون بتون صاوشدی کی کورینور . الله ویرسه ده نکس اتمسه . کیفسزلیکک یورغونلغی بوندن زیاده یازی یازمقلغمه میدان ویرمدی . باقی دعا

قرداشک کال

فی ۱۷ تشرین ثانی سنه ۳۰۴ کال

MAZI VOT
KONDOROVA
1917

فیاتی ۶۰ باره

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.788